

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Bu sayımızda

Müasir təlim
texnologiyaları
tarixin tədrisində

⇒səh.8

PISA-nın növbəti
tədqiqatına hazırlıq
başlayıb

⇒səh.9

Direktor olmaq
istəyənlər

⇒səh.10

Böyük
sahibkara çevril

⇒səh.11

Ali təhsil sistemi yeni hədəflərə istiqamətlənir

Elmdə varislik və müasirliyin vəhdəti

Noyabrın 22-də Azərbaycan Dövlət Pedagoji Universitetində qələbəlik idi. 500-dən çox gənc alım və tədqiqatçı buraya apardıqları tədqiqatlar haqqında, bir növ, hesabat verməyə gölmüşdi. Universitetdə doktorantların və gənc tədqiqatçlarının növbəti XXIII Respublika elmi konfransının açılış mərasimi keçirildi.

Konfransda təhsil naziri Ceyhun Bayramov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkışafı Fonduñun icraçı direktoru Elçin Babayev, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, respublikamın tənqimmiş alimləri, doktorantlar və gənc tədqiqatçılar iştirak ediblər.

Konfransın giriş sözü ilə açan ADPU-nun rektoru Cəfər Cəfərov gənc alımların ilk sınaq meydancası olan bu tədbirin ADPU-da keçirilməsinin universitetə göstərilən diqqətin ifadəsi kimi dəyişənləndirib. Bildirib ki, Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin 100 illiyinə həsr

edilmiş konfransın elmdə varislik və müasirliyin vəhdəti baxımından xüsusi əhəmiyyəti var. Rektorun sözlərinə görə, ötən 100 il ərzində Azərbaycan elmi böyük inkişaf yolu keçib və bu prosesdə ADPU-nun da öz töhfəsi olub. Rektor bu zəngin tarixi irlərin üzərinə böyük vəzifələr və məsuliyət qoyduğunu deyib. Müəllim peşəsinə böyük qiymət verən ümummilli lider Heydər Əliyevin cəmiyyətin göləcək təraqqisi bir çox cəhətdən indi gənclərimizə nəyi və necə öyrədəcəyimizden asılı olacaqdır fikrini xatırladan natiq bu böyük şəxsiyyətin Azərbaycan cəmiyyətinin bütün sahələrində, o cümlədən elm və təhsilin inkişafındaki xidmətlərinin öyrənilməsi və

təblığının xüsusiylə gənc tədqiqatçıların əsas vəzifələrində olduğunu vurgulayıb. Rektor qeyd edib ki, 2021-ci ildə 100 yaşını qeyd edəcək ADPU-nun strateji inkişaf planında universitetin missiyası pedagoji sahədə tədqiqatların əsas mərkəzi kimi ifadə edilib.

Ölkədə elmin inkişafı üçün yaradılan münbit şəraitdən danışan professor C. Cəferov Prezident İlham Əliyevin apardığı davamlı inkişaf siyaseti, təhsil göstərdiyi qayıyı, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevannın bu işləri şəxsi nəzarətdə saxlaması təhsil və elm ictimaiyyəti üçün tarixi bir fürsət adlanırdı. ⇒Ardı səh.10

Ömrə bərabər təhsil

Oxumaq üçün yaş məhdudiyyəti aktuallığını itirir

Magistratura pilləsini bitirdikdən sonra bir çoxumuzun təhsil barədə düşünmədiyimiz sərr deyil. Problema yaş ekvivalentində baxsaq, belə deyə bilerik: 22-25 yaşından sonra əksəriyyətimiz biliklərimizi artırmaq istiqamətində heç bir iş görmürük. Qərbə iş ömrü boyu oxumaq sənki bir normaya çevrilir. Avropa da “daimi tələbə” deyilərken “gələcəyin insanı” barədə təsəvvürler yaranır. Dünya sanki anlaşağa başlayıb ki, təhsil daimi prosesdir.

Diqqətli oxucu xatırlar, qızılətimdə dəfələrlə gələcəyin peşələri mövzusuna toxunmuşuq. Ehtimallara görə, təq-

ribən 12-15 ildən sonra hazırda mövcud olan peşələrin tən yarısı aktuallığını itirəcək. Bunun sebepleri təbii ki, başqa mövzunun predmetidir, indi bize maraqlı olan işe budur: peşələrin itirmiş şəxslər ne edəcəklər? Estonia kimi ölkələrin təcrübəsi (hayatın az qala bütün səfəralarının rəqəmsallaşması) göstərir ki, onlar üçün bir yol var: bilikləri artırmaq, tekmilləşmək və yeni çağrışılara, tələbələrə hazır olmaq. Qərb təcrübəsində “hayati boyu oxumaq”, yaxud 30 yaşından sonrakı təhsil anlayışları da məhz bu gerçəkliliyi ehtiva edir.

Gec oxumaq gec deyil

Yaxın gelecekdə meydana yeni peşələrin çıxacağı artıq reallıqdır. Bu o deməkdir ki, on müxtəlif sahələrdə dünənin peşəkarları olan şəxslər sabah yenidən “parta arxası”na keçməyə məcbur olacaqlar. Ancaq bu proses göründüyü qədər də hamar olmayacağı. Səbəblər bunlardır:

1. Yaşlı nəslin nümayəndləri məktəbilər və tələbələrdən fərqli olaraq bəyinlərini yeni informasiya ilə doldurmağa o qədər də həvəslər deyillər. Sadə dilə izah etsək, deyə bilərik ki, insana yaş keçdikcə yorulmaq xüsusiyyəti xasdır;

2. Hesab olunur ki, yaş nə qədər çoxdur, oxumaq o qədər gedir. “Boston Consulting Group”un araşdırılmalarına görə, Rusiyada (bu statistikani post-

sovet məkanının əksər təmsilçilərinə də aid etmək olar) 25 yaşından sonra oxumaq istəyənlərin sayı çox azdır, işgötürənlər isə əməkdaşlarının tekmilləşmələrinə Avropadakından təqribən 10 dəfə az vəsat xərcleyirlər;

3. Məktəbdəki motivasiya sistemi - qiymət, valideynə tərifləmə kimi tədbirlər yaşlılar üçün keçərlidir;

4. Orta və ali məktəbdən nə qədər vaxt keçib, böyükər yenidən təhsil almaq bacarıqlarını itiriblər;

5. Böyükərən əksəriyyəti təkmilləşdirmə kurslarına məcburən gedirlər, işdəki rəhbərlik istəməsə, getməsər.

Avropa bu mənəni aşmış kimi görür: burada 25-60 yaşlarının müxtəlif dərneklər, ixtisaslaşmış kurslarına getməsi adı haldır. ⇒Ardı səh.9

Məktəblər idman mübarizəsində

Respublika çempionatının
rayondaxili mərhələsində 50562 şagird
2397 məktəbin şərəfini qoruyacaq

Səh.14

Çin hökumətindən peşə təhsilinə dəstək

Noyabrın 22-də Abşeron Bina Peşə Liseyində Çin Xalq Respublikası Hökuməti tərəfindən həyata keçirilən “Peşə Tədris Mərkəzinin maddi-tekniki bazasının gücləndirilməsi” texniki yardım layihəsi çərçivəsində təqdimmiş avadanlıqların təqdimatı mərasimi keçirilib.

Tədbirdə təhsil nazirinin müavini İdris İsayev, Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındaki fəvqələdə və salahiyyətli sofi Vey Cinhua, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin əməkdaşları, eləcə də bir sıra peşə təhsili müəssisələrinin və işsətőrənlərin nümayəndələri iştirak edib.

Mərasimdə çıxış edən təhsil nazirinin müavini İdris İsayev peşə təhsili sahəsinə göstərilen dövlət qayığı, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərdən danışıb, bu sahədə aparılan islahatlar barədə məlumat verib. Nazir müavini beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində görülən işləri tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb: “Peşə təhsilinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması üçün biz beynəlxalq əlaqələrə xüsusi diqqət yetirməliyik. Beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq etməliyik. Bunuňla bağlı bir sira islahat tədbirləri həyata keçirilərək bir çox ölkələr və təşkilatlarla əməkdaşlıq edilmişdir. Avropanın ittifaqının grant layihələri hesabına 4 pilot layihə üzrə hazırda peşə təhsili sistemi islahatları həyata keçirilər. Regionlarda peşə təhsili müəssisələrinin müəyyən bir qismi əsaslı təmir olunur və avadanlıqlarla təchiz edilir.”

⇒Ardı səh.7

UNEC sahibkarlar üçün beyin mərkəzi olacaq

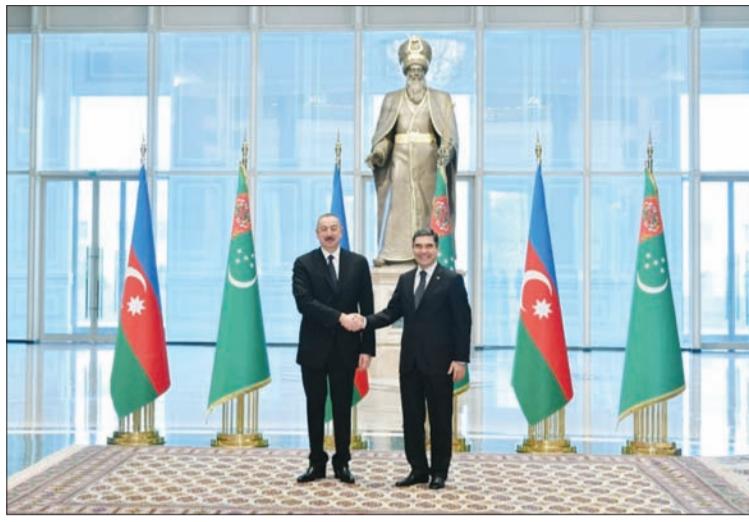
Qlobal dönyanın əsas hədəflərindən biri əmək bazarının telebələrinə uyğun ixtisas sahiblərinin, peşəkar mütəxəssislərinin hazırlanğıdır. Gələcəyin telebolunan peşələri baxımından bu məsələdə on çox yüksək ali təhsil müəssisələrinin üzərinə düşür. Universitetin buraxıldığı məzun işgötürəni qane edəcəkmi? Real bazar və universitet arasında işgüzar münasibət modeli necə qurulmalıdır?

Bütün bu suallara noyabrın 21-də Azərbaycan Dövlət İqtisadi Universiteti (UNEC) və Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin Kiçik və Orta Biznesin İnkışafı Agentliyi (KOBİA) arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanmasına həsr olunmuş tədbirdə cavab tapmaq olardı. Tədbirin müüm leytmotivlərindən biri sahibkar-universitet əməkdaşlığı idi.

Tədbiri açan UNEC-in rektoru, professor Ədalət Muradov rəhbərlik etdiyi ali məktəbin məzun hazırlığı sahəsində prioritetlərinə də toxunub. UNEC-in rektoru qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin 2013-cü ildə imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda tədris və kadr məsələlərində, təhsilin məzmununun formallaşmasında işgötürənlərin fikirlərinin nəzərə alınması zəruriyi qeyd olunub.

⇒Ardı səh.2

RƏSMİ XRONİKA

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 21-22 noyabr tarixlərində Türkmenistanda rəsmi səfərdə olub. Dövlət başçısı İlham Əliyev rəsmi səfəri çərçivəsində noyabrın 21-də Aşqabadda "Xalq xatirəsi" memorial kompleksini ziyarət edib, Olimpiya Kompleksi və Türkmen milli xalça muzeyi ilə tanış olub. Noyabrın 22-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkmenistən Prezidenti Gurbanqulu Berdiməhəmmədov ilə tekbedə və nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşləri olub. Ölkə başçıları görüşlərdə çıxış ediblər. Sonra Azərbaycan-Türkmenistan sənədlərinin imzalanması mərasimi keçirilib. Azərbaycan və Türkmenistan prezidentləri mətbuatı birgə bayanatla çıxış ediblər.
- Noyabrın 21-də ölkə başçısı İlham Əliyev 18-19 noyabr tarixlərində Belarus Respublikasında rəsmi səfərdə olub. Ölkə başçısı İlham Əliyev rəsmi səfəri çərçivəsində noyabrın 19-də Minsk şəhərindəki "Qələbe" meydانında 1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində fəşizm üzərində qələbənin şərfinə ucaldırılmış abidəni ziyarət edib, Minskədə Azərbaycan Ticarət Evi ilə tanış olub. Hemin gün dövlət başçısı İlham Əliyevin Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko ilə təkbedə və nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşləri olub. Ölkə başçıları görüşlərdə çıxış ediblər. Sonra Azərbaycan-Belarus sənədlərinin imzalanması mərasimi keçirilib. Azərbaycan və Belarus prezidentləri mətbuatı birgə bayanatla çıxış ediblər.
- Noyabrın 20-də dövlət başçısı İlham Əliyev Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Yaşar Gülerin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətin qəbul edib.
- Prezident İlham Əliyev noyabrın 20-də Rusiya Federasiyasının Jurnalistlər İtfiaqının sədri Vladimir Solovyovu qəbul edib.
- Noyabrın 20-də dövlət başçısı İlham Əliyev 18-19 noyabr tarixlərində Uşaqların zərəri informasiyadan qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1310-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi bərədə fərman imzalayıb.
- Noyabrın 20-də Prezident İlham Əliyev noyabrın 16-da "Azərbaycan Respublikası Fövqələde Hallar Nazirliyinin Akademiyasının rəisi vəzifəsindən azad olunması və Baba Hacı-Baba oğlu Salayevin bu vəzifəyə təyin edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb.
- Dövlət başçısı İlham Əliyev noyabrın 20-də Azərbaycan Res-

Rektor CISCO şirkətinin nümayəndələri ilə görüşüb

Noyabrın 21-də Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) rektoru, professor Mustafa Babanlı CISCO şirkətinin nümayəndələri ilə görüşüb. Rektor gonaqlara ali məktəbdə son dövrələrdə həyata keçirilən islahatlar bərədə məlumat verib. ADNSU tələbələrinin IT sahəsinə böyük maraq göstərdiyini deyən Mustafa Babanlı onların müasir IT biliklərə yiyələnməsinə sərait yaratmaq üçün universitetdə AzII IT Academy-nin fealiyyət göstərdiyini qeyd edib. CISCO ilə əməkdaşlığı xüsusi önem verdiyini deyən rektor M.Babanlı bu əlaqələrin bundan sonra da davam etdiriləcəyinə inandığını bildirib.

ADNSU ilə əməkdaşlıqdan məmənnun olduğunu deyən CISCO şirkətinin ölkə üzrə məneceri İbrahim Səidov IT sahəsindən üzrə peşəkar kadrların hazırlanması üçün birgə fealiyyətin vacibliyini qeyd edib.

Təmsil etdiyi qurumun ali məktəblərlə əlaqələrin gücləndirilməsinə xüsusi önem verdiyini deyən CISCO şirkətinin MDB ölkələri üzrə şəbəkə akademiyasının müdürü Alyona Domotenko tələbələrin bu sahəyə marağının artması üçün motivasiya təlimlərinin əhəmiyyəti dikkətə çatdırır.

Görüşdə tərəflər arasında göləcək fealiyyət istiqamətləri müzakirə olunub.

"2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 29 dekabr tarixli 800 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkışaf Konsepsiyanın 7.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş müəssisə təhsil sisteminin formalşdırılması istiqamətlərinə uyğun olaraq **qərara alıram**:

1. "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı" təsdiq edilsin (eləvə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi:

2.1. Bu sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Dövlət Programında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsinə əlaqələndirsin;

2.2. Dövlət Programının icrasının gedisi barədə ilə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini bu sərəncamdan irolı gələn məsələləri həll etsin.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 16 noyabr 2018-ci il

Sumqayıt şəhərində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Sumqayıt şəhərində 1176 şagird yerlik yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 1,0 (bir) milyon manat ayrılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət bütçəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyulmuş xərclərinin bölgüsündə bu sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisinə başsa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini bu sərəncamdan irolı gələn məsələləri həll etsin.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 16 noyabr 2018-ci il

UNEC sahibkarlar üçün beyin mərkəzi olacaq

Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyi universitetin elmi araşdırma mərkəzlərinin potensialından faydalananacaq

↳ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Bu sənəddə son 30-40 il ərzində dünyada baş vermiş global texnoloji dəyişikliklər nəticəsində praktika ilə bağlı olmayan sırf akademik biliklərin fundamental əhəmiyyətini itirməsi də öz əksini təpib. "Buna görə də təhsil müəssisələri çərçivəsində duran esas vəzifələrdən biri tələbələrə nəzəri biliklərə yanaşı, daha çox praktiki bilik və vərdişlərin aşınmasına vərdi. Dəyərənək tətbiq bacarığı nəzərdə tutulur", - deyə Muradov bildirib. Onun sözlərino görə, UNEC real sektorla əməkdaşlıqla çox maraqlıdır: "Biz real sektorla əməkdaşlıqla etmədən əmək bazarının tələbələrinə cavab verən və rəqabətliliyyəti müəxəssis hazırlığına nail olma bilimlər".

Ə.Muradov əlavə edib ki, UNEC-in real sektorla əməkdaşlıqla etmədən əmək bazarının tələbələrinə cavab verən və rəqabətliliyyəti müəxəssis hazırlığının Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyi ilə imzalanacağını deyib.

**Məzunlarımıza
zəmanət veririk**

Rektor UNEC-in rəqabətliliyyəti məzun strateyi, UNEC-də tədrisin əmək bazarmın tələbələrinə uyğunlaşdırılması, sahibkarlıq universiteti modelinin yaradılması və məzunların işlə təmin olunmasına hədəflənən "UNEC2B" platformasından da söz açıb: "Biz məzunlarımıza zəmanət veririk. Başqa sözlə, məzunlarımız

işə götürüldükleri zaman işəgötürənlər qarşısında avtomatik olaraq öhdəlik götürürük. Əgər işəgötürənlər 3 il müddətində məzunlarını yenidən hazırlanmasına və ixtisaslarının artırılmasına ehtiyacın yaranıb bildirirsə, biz onlar üçün universitetin bütçəsi hesabına yeniden hazırlanma və ixtisaslaşdırma programını həyata keçiririk. İkinci, bizim yuxarı kurs tələbələrimizi işə götürmüs şirkətlər onların hansısa zəif nöqtəsini aşkar edərsə, məsələn, tətqiqat, tələbənin IT sahəsində bilikləri yetərincə deyil, o zaman biz yenə də ali məktəbin bütçəsi hesabına əlavə kurslar təşkil edib, işəgötürən tələbin uyğun olaraq onun yeniden hazırlanmasını və zəif tərəflərini aradan qaldırmağı öhdəmizə götürürük".

**UNEC beyin
mərkəzi kimi**

Ə.Muradov KOBIA ilə əməkdaşlığın nəzərdə tutulan hədəfləri bərədə de məlumat verib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyinin beyin mərkəzi funksiyası öz üzərinə götürməye hazırlıdır. UNEC kiçik və orta biznesin İnkışafi Agentliyinin tətbiqəsi üzrə istənilən tədqiqatı 4 dildə - Azərbaycan, rus, ingilis, türk dillərində aparmağa qadır.

Rektor əmək bazarmın tələbələrinə uyğun müəxəssis hazırlığının vacibliyini qeyd edərək UNEC-in bu sahədə kiçik və böyük potensiala sahib olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, kadr hazırlığı işində UNEC potensialından istifadə daha çox üstünlükler verəcək.

Qeyd olunub ki, ali məktəbdə 10 min tələ-

bəyə eyni zamanda distant təhsil vermək üçün dövlət mərkəzi olan "UNEC Extern" mərkəzi var: "Hesab edirik ki, bu mərkəz Avropa tələblərindən yüksək səviyyədədir. Bizim mütexəssisler sahibkarları onlar iş yerlərini terk etmədən distant təhsil mərkəzi ilə müxtəlif mövzularda - kiçik və orta biznes, Vergilər Məccəlisinə edilən dəyişikliklərə bağlı təlim keçməyə hazırlırdı".

UNEC-in dövlət və korporativ qurumlarla faydalı əməkdaşlıq qurdugu vurğulanır. Ə.Muradov bu mənada KOBIA ilə də birgə fealiyyətin səmərəli olacağını qeyd edib.

"UNEC-in potensialından faydalanaqdırma maraqlıq"

Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyinin idarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədovun sözlərinə görə, Agentliyin fealiyyəti bir çox istiqamətlərdə elm və tədris mərkəzləri ilə əlaqəli olmalıdır. İstiqamətlərdən əsaslıdır: "Hazırda Agentliy tərəfindən kiçik və orta biznes subyektlərinin dəstəklənməsinə yönəldilmiş modellər və mexanizmlər hazırlanmışdır. Bu prosesdə biz UNEC-in nəzdində fealiyyət göstərən elmi araşdırma mərkəzlərinin potensialından faydalanaqdır. Maraqlıq və fikrime, bu qurumlar arasında əməkdaşlığın öncül istiqamətlərindən biri olacaq". Orxan Məmmədov kiçik və orta biznes subyektlərinin tələbatına uyğun olaraq, müvafiq ixtisaslar üzrə müasir təhsil proqramları, metodiki vəsaitlərin və mövzuların hazırlanmasında birgə iştirakın təşkil edilməsi, UNEC tələbələrinin praktiki biliklərə yiyələnməsində hər bir dəstəyə hazır olduğunu qeyd edib.

UNEC-le əməkdaşlıq çərçivəsində inovasiyalar sahəsində sahibkarlığın dəstəklənməsinin təşkilatlı modellərinin yaradılması və səmərəli fealiyyətin temmən olunması, elmi yeniliklərin biznesə integrasiyası istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcək, müvafiq ixtisaslar üzrə müasir təhsil proqramları və metodiki vəsaitlərin hazırlanmasında birgə iştirak təmin olunacaq, UNEC tələbələrinin praktiki biliklərə yiyələnməsi diqqət mərkəzində saxlanılacaq.

Sonda UNEC, Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyi arasında əməkdaşlığı dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Sənədi UNEC-in rektoru Ədalət Muradov və Kiçik və Orta Biznesin İnkışafi Agentliyinin idarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov imzalayıblar.

2019–2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı

➡ Əvvəli səh.4

5. Gözlənilən nəticələr

5.1. Dövlət Programının icrasından aşağıdakı nəticələrin əldə olunması gözlənilir:

5.1.1. beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçirildiyi Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrinə əcnəbi professor-müəllim heyətinə əmək fəaliyyətinə cəlb etməklə, ali təhsil sisteminde aparılan islahatların sürətləndirilməsinə, həmin ali təhsil müəssisələrinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılmasına, idarəetmə və beynəlxalq əməkdaşlıq bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinə, universitetlərin beynəlxalq reytinginin yüksəlməsinə və elm-tədqiqat profilli təhsil müəssisələrinən keçirilməsinə nail olunması;

5.1.2. beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçirildiyi Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrinən əcnəbi professor-müəllim heyətinə əmək fəaliyyətinə cəlb etməklə, ali təhsil sisteminde aparılan islahatların sürətləndirilməsinə, həmin ali təhsil müəssisələrinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılmasına, idarəetmə və beynəlxalq əməkdaşlıq bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinə, universitetlərin beynəlxalq reytinginin yüksəlməsinə və elm-tədqiqat profilli təhsil müəssisələrinən keçirilməsinə nail olunması;

5.1.3. Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrindən tədris olunan beynəlxalq ikili diplom programlarının beynəlxalq akreditasiyasına nail olunması;

5.1.4. Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrindən tədris olunan beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçirilməsi üzrə təhsil məmənələrinin təcrləbi tətbiqi;

5.1.5. Dövlət Programı çərçivəsində doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil almış şəxslərin əldə etdiyi təcrləbi beynəlxalq təcrübənin elmi-pedaqoji sahədə tətbiqi;

5.1.6. ölkənin əmək bazarının tələbatı əsasında müəyyən olunmuş peşə və ixtisas-

lar üzrə yüksəkxitaslı kadr potensialının formalaşdırılmasına nail olunması;

5.1.7. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına aparıcı ölkələrin ali təhsil standartları çərçivəsində keyfiyyətli təhsil almaq imkanının genişləndirilməsi;

5.1.8. işəgötürənlərə əlaqələrin qurulması nəticəsində Dövlət Programı çərçivəsində doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil almış mezunların işlə teminatı.

6. Dövlət Programının həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planı

Sıra №-si	Tədbirin adı	İcraçı orqanlar	İcra müddəti	
6.1. Yerli ali təhsil müəssisələrində beynəlxalq ikili diplom programlarının təsis edilməsi				
6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrindən əlkən ehtiyac duyulan ixtisaslar üzrə nüfuzlu xarici ali təhsil müəssisələri ilə birləşən beynəlxalq ikili diplom programlarının təşkili	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Xarici İşlər Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisəsi olan digər qurumlar	2019–2023	
6.1.2.	beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçiriləcəyi ali təhsil müəssisələrində müvafiq ixtisaslar üzrə tədris programlarının xarici ali təhsil müəssisələrinin təcrübəsi əsasında hazırlanması	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.3.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçiriləcəyi ali təhsil müəssisələrindən tədris prosesinin beynəlxalq təcrləbi nazərə alınmaqla təşkili	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.4.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçiriləcəyi ali təhsil müəssisələrindən əcnəbi professor-müəllim heyətinin kurikulumların yenilənməsi işinə cəlb edilməsi	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.5.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçiriləcəyi ali təhsil müəssisələrinin inkişaf göstəricilərinin beynəlxalq reytingin tələblərinə uyğunlaşdırılması	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.6.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ali təhsil müəssisələrindən təlim-tədqiqatların, Azərbaycan alımlarının elmi məqalələrinin nüfuzlu beynəlxalq elmi nəşrlərdə dərcinən təsviq edilməsi	Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.7.	beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçiriləcəyi xarici tərəfdən ali təhsil müəssisələrinin seçilməsi prosedurları və meyarlarının hazırlanması	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu	2019	
6.1.8.	beynəlxalq ikili diplom programlarının həyata keçiriləcəyi ixtisas programlarının və təhsil səviyyələrinin seçiləmisi meyarlarının hazırlanması	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisəsi olan digər qurumlar	2019–2023	
6.1.9.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ali təhsil müəssisələrindən təlim-tədris prosesində iştirak edəcək əcnəbi professor-müəllim heyətinin fəaliyyətinin təşkili, ezamiyətlərinin maliyyələşdirilməsi sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Vergilər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Məqrasiya Xidməti, tabeliyindən ali təhsil müəssisəsi olan digər dövlət qurumları	2019–2023	
6.1.10.	əmək bazarının təlobatı nazərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ali təhsil müəssisələrindən əmək fəaliyyətinin cəlb ediləcək əcnəbi professor-müəllim heyətinin müəhabirəyə cəlb ediləcəyi tədris fənlərinin siyahısının hazırlanması	Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	mütəmadi	
6.1.11.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçiriləcəyi ali təhsil müəssisələrində yerli və əcnəbi professor-müəllim heyətinin, istədəlib təlobələrin elmi araşdırma mərkəzlərdə birgə iştirakını nəzərdə tutan elmi-tədqiqat qruplarının yaradılması və elmi araşdırma programlarının hazırlanması	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	mütəmadi	
6.1.12.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ali təhsil müəssisələrində əmək fəaliyyətinin cəlb edilən əcnəbi professor-müəllim heyətinin akademik fəaliyyətinin keyfiyyətinin monitorinqi və tədris prosesinin natiqlərinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı mexanizmin yaradılması	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	mütəmadi	
6.1.13.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ikili diplomi programlarının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ali təhsil müəssisələrində ehtiyac duyulan sahələr üzrə əcnəbi mütxəssislərin tədrisə alternativ yollarla cəlb olunması üçün beynəlxalq əməkdaşlığın təsviq edilməsi	Təhsil Nazirliyi, tabeliyindən ali təhsil müəssisələri olan digər dövlət qurumları	mütəmadi	
6.2. Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin akademik imkanlarının gücləndirilməsi				
6.2.1.	Dövlət Programına uyğun olaraq təhsil sahəsində normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi	2019–2023	
6.2.2.	ödəniş formaları və mənbələri nazərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının nüfuzlu xarici ali təhsil müəssisələrində doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil maliyyələşdirilməsi qaydalarının hazırlanması	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu	2019	
6.2.3.	Dövlət Programı çərçivəsində doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil alacaq şəxslərin təhsilini istəkli ilə müştərək maliyyələşdirme mexanizmının hazırlanması	Təhsil Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası	2019	
6.2.4.	Dövlət Programının maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan maliyyə və vəsaitlərinin istifadəsinin monitorinqi	Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası	ildə iki dəfə	
6.2.5.	Azərbaycanın inkişaf strategiyası nazərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xaricdə doktorantura seviyyəsi üzrə təhsili üçün prioritet ixtisasların və xarici ölkələrin müvafiq ali təhsil müəssisələrinin müəyyən edilməsi	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası və aidiyəti dövlət qurumları	2019–2023	
6.2.6.	Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xaricdə doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil almaların üçün prioritet ixtisasların və xarici ölkələrin müvafiq ali təhsil müəssisələrinin müəyyənələşdirilməsi	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu	mütəmadi	
6.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə xarici tərəfdən qurum və ya xarici ali təhsil müəssisəsi və yerli ali təhsil müəssisəsi arasında əməkdaşlıq müqavilələrinin imzalanması	Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Xarici İşlər Nazirliyi	mütəmadi	
6.2.8.	doktorantura seviyyəsi üzrə təhsil alacaq Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçimi meyarları və prosedurlarının müəyyən edilməsi	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi	2019	
6.2.9.	təhsil dövründə doktorantların akademik göstəricilərinin monitorinqi mexanizminin təkmilləşdirilməsi	Təhsil Nazirliyi, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının müvafiq ali təhsil müəssisələri	mütəmadi	
6.2.10.	Dövlət Programı çərçivəsində doktorantura seviyyəsi üzrə məzunların müsabiqə yolu ilə işə qəbulunun tənzimlənməsi üçün normativ hüquqi aktların hazırlanması	Nazirlər Kabinet, Təhsil Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu, Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi	2019	
6.2.11.	Dövlət Programı çərçivəsində təhsil alan şəxslər bağılı mövcud elektron bazaların təkmilləşdirilməsi və onlardan istifadə imkanlarının (elektron arayışlar, elektron sənəd dövriyyəsi və s.) genişləndirilməsi	Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	mütəmadi	
6.2.12.	Dövlət Programının icrası məqsədilə Təhsil Nazirliyinin nəzdində Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu vəsaitləri hesabına "Dövlət Programının idarəetmə qrupu"nun yaradılması	Nazirlər Kabinet, Dövlət Neft Fondu, Təhsil Nazirliyi	2019	
6.2.13.	Dövlət Programının icrası ilə bağlı ictimaiyyətin məlumatlandırılması	Təhsil Nazirliyi, Dövlət Neft Fondu	mütəmadi	

Beynəlxalq rəqabətliliyin artırılması üçün

➡ Əvvəli səh.1

Ruhiyə DAŞSALAHİ

Dövlət siyasetinin
məntiqi davamı

“2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı”ni Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin rəqabətliliyinin qaldırılmasına xidmət edəcək sənəd olaraq yüksək qiymətləndirən təhsil naziri bunu ölkədə insan kapitalının inkişafına dövlət dəstəyinin təzahürü hesab edir. Onun fikrincə, Dövlət Programı ölkəmizdə inyidək həyata keçirilən dövlət siyasetinin məntiqi davamıdır. Bu vaxta qədər həyata keçirilən siyasetin əsasında isə “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Programı” və bu sənəd əsasında həyata keçirilən tədbirlər durur.

Xaricdə təhsil alanlarla bağlı məlumat bazası mövcuddur

Bəs, artıq başa çatmış ilk sənədin icra müddətində ölkə təhsil sistemi nəyə nail olub?

Rəqəmlərə əsasən, 3558 Azərbaycan gənci dünyadan müxtəlif ölkələrinin qabaqcıl ali təhsil müəssisələrində ölkə üçün prioritet istiqamətlərini üzrə təhsil almaq imkanı oldu edib. Onların böyük əksəriyyəti təhsilini başa çatdırıraq ölkəyə qayıdır və hazırda müxtəlif sahələrdə fəaliyyətini davam etdirir. Program üzrə xaricdə təhsil alanların hər biri ilə bağlı Təhsil Nazirliyində məlumat bazası mövcuddur və həmin bazadan ister gənclərin təhsilinin tanınmasında, nöstrifikasiya prosesinin dəha qisa müddətde tamamlanmasında, isterse də işə qəbulu üçün istifadə olunur. Belə ki, baza həmin gənclərin xaricdə təhsil almış məzunları işə görürmək istəyen müəssisə və təşkilatlara yönəldirilməsində müstəsna rol oynayır. Eyni zamanda, məraqlı qurumalarla, işgötürənlərlə bölüşür.

60 faizi özəl, 40 faizi isə dövlət sektorunda işləyir...

İndiyədək işə götürülmüş məzunlar bərədə məlumatların toplandığı bazanın təhlili göstərir ki, onların 60 faizi özəl, 40 faizi isə dövlət sektorunda fəaliyyətini davam etdirir. Təhsil naziri xüsusi qeyd edir ki, xaricdə təhsil programlarının məzunları dövlət qulluğuna qəbul üzrə müsabiqələrin test mərhələsindən azad olunub və onlar hər hansı vakanisiyə üzrə sadəcə müsahibə mərhələsinə qatılır. Bu da belə məzunlara işə qəbul zamanı verilən ütüstünlükəndən biridir.

...akademik fəaliyyətlə məşğul olurlar

Ceyhun Bayramov sevindirici fakt kimi diqqətə çatdırır ki, dünyadan ayrı-ayrı universitetlərində təhsilini başa vuraraq Azərbaycana qayidian məzunlar əmək fəaliyyətini davam etdirməklə yanaşı, həm də akademik fəaliyyətə məşğul olurlar. Onun sözlerinə görə, Dövlət Programı çərçivəsində təhsil alan yuzlərə Azərbaycan gənci öz pedaqoji akademik fəaliyyəti ilə ali təhsilə töhfə verir. Bu istiqamətdə ADA Universiteti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəciliyik Akademiyası, BDU, UNEC, Bakı Ali Neft Məktəbi xüsusi şəfəkdir.

20-dən artıq gənclər isə Təhsil Nazirliyində işə təmin olunduğunu deyən təhsil naziri hesab edir ki, rəhbərlik etdiyi qurum xaricdə təhsil üzrə programın nöticələrinəndən indiyədə səmərəli şəkildə faydalanan.

Yeni nəsil ali məktəblər

Birinci Dövlət Programının icrası müddətində Azərbaycanda dünyadan inkişaf etmiş təhsil sistemləri siyahısında olan qa-

Ali təhsil sistemi yeni hədəflərə istiqamətlənir

yir ki, bu sahədə nöticələrdən qarşı torəf də razıdır və bunu böyük məmənunluqla qeyd edirlər.

5 beynəlxalq ikili diplom programı təsis olunacaq

Ela “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması

Dövlət Programında nəzərdə tutulan hədəflərə iki istiqamət üzrə hərəkət planı çizilib. Sənədin birinci komponentində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom programları, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması nəzərdə tutulub. Təhsil naziri Dövlət Programı çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin müasirləşdirilməsi üçün ilkin mərhələdə 5 beynəlxalq ikili diplom programının təsis olunacağı” deyir.

Yeni innovativ layihələr - SABAH

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Programı”nın qürurverici dəyişikliyi daha bir nöticəsi - SABAH əhatəlilik baxımından yeni innovativ layihələr siyahısında öndə goril. Bu layihə üzrə 12 ali təhsil müəssisəsində müxtəlif istiqamətlər üzrə kadr həsrəti həyata keçirilir. Bir sıra innovativ yanaşmaları özündə ehtiva edən SABAH layihəsində dünyadan qabaqcıl universitetlərində istifadə olunan yanaşmalar tətbiq edilir.

İkili diplom programları

Əvvəlki Programın nöticəsi olaraq, Azərbaycanın bir sıra ali təhsil müəssisələrinin aparıcı beynəlxalq universitetlərə ikili diplom programlarının sayı son illərdə artıb. Ölkə iqtisadiyyatı üçün vacib istiqamətləri şəhərə edən və layihələrdən biri Azərbaycan və Fransa Prezidentlərinin biri Təhsil naziri Dövlət Programı çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom programları, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması nəzərdə tutulub. Təhsil naziri Dövlət Programı çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin müasirləşdirilməsi üçün ilkin mərhələdə 5 beynəlxalq ikili diplom programının təsis olunacağı” deyir. Bu məqsədlə nüfuzlu xarici tərəfdən təhsil müəssisələri seçiləcək, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə yerli ali təhsil müəssisələrində inzibati-akademik heyətə təlim keçiriləcək və tədris proqramları yenilənəcək.

İkili diplom programlarının tətbiqinin genişlənməsindən nə gözləyirik?

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov deyir ki, ikili diplom programlarının tətbiqi ilə modulların sayı genişləndiriləcək.

rantların üzərinə xeyli iş düşür. Onlar araşdırma aparmalı, maraqlandıqları istiqamət üzrə təhsil programı haqqında məlumat toplamalıdırlar. Təhsil almaq istədikləri ali təhsil müəssisəsinin qəbul meyarlarına cavab verməli və həmin təhsil pilləsinə qəbul olunduqdan sonra dövlət programı vasitəsi ilə maliyyələşdirilmək üçün müraciət etməlidirlər. Yalnız bundan sonra dövlət onların təhsilinin maliyyələşməsinə baxa və yardım edə bilər.

Alimlərin qarşılıqlı əməkdaşlığı elmin inkışafına töhfə verəcək

Dövlət Programında Azərbaycan alimlərinin ayrı-ayrı ölkələrdən olan alimlərlə birgə tədqiqatlar aparması da əksini tapıb. Nazirin fikrincə, xarici professor-müəllim heyəti ilə birgə tədqiqatların həyata keçirilməsi, beynəlxalq seviyyədə elaqoların genişləndirilməsi elmədən müsbət nöticələrə gətirib çıxaracaq. Xarici proqramlar üzrə cəlb edilmiş alimlər Azərbaycanda işini başa çatdırıb öz ölkələrinə qaytışdırıdan sonra belə, yaradılan bu elaqələrin faydasını görmək mümkün olacaq: “Dünyada elm sahəsində baş verən yeniliklərden görünür ki, alimlərin əldə etdiyi nöticələr bir deyil, bir neçə müəssisədə, hətta bir neçə ölkədə, qitədə əməkdaşlığın nöticəsidir”.

Dövlət Programı neçə doktorantı və hansı universitetləri əhatə edəcək?

Dövlət Programının verdiyi imkanlardan neçə nəfər doktorantın yararlanma biləcəyi, yaxud ikili diplom programlarının hansı universitetlərdə tətbiq ediləcəyi də maraqlıdır. Ceyhun Bayramov qeyd edir ki, doktorantların sayı ilə bağlı hər hansı məhdudiyyət yoxdur. Ikili diplom programlarının tətbiq ediləcəyi universitetlər isə hələlik müəyyənləşdirilməyib: “Sənədin qəbulundan cəmi bir neçə gün ötüb. Buna baxmayaraq, artıq Təhsil Nazirliyinə bir sıra ali təhsil müəssisələrindən müraciətlər daxil olub. Müraciətlərdən biri kənd təsərrüfatı üzrə ikili diplom programının təsis ediləcəyi dairdir. Bu müraciətlə bağlı artıq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə danışlıqlara da başlanılb. İnformasiya Texnologiyaları sahəsi üzrə ikili diplom programının təsis ediləcəsinə dair müraciət də dəyərləndiriləcək. Təhsil sahəsi üzrə - müəllim hazırlığı, məzmun, qiymətləndirmə, psixologiya, psixoloji xidmətin təşkili, təhsilin idarəedilməsi kimi magistr programlarının təsis edilməsinə dair müraciətlər də var”.

Bu programda iştiraka dair böyük motivasiya müşahidə olunduğunu vurgulayan nazir Dövlət Programının bir tərəfdən ali təhsil müəssisələri üçün geniş imkanlar açığını, digər tərəfdən proqrama qoşulan təhsil müəssisələrinin üzərinə böyük məsuliyyət qoymuş olduğunu da qeyd edir. Belə ki, Proqrama qoşulmaq üçün təhsil müəssisələri xeyli iş görməlidirlər. Proqramların uyğunlaşdırılması, şəraitin təşkili və başqa məsələlər həll edilməli, bir sözə, Proqram qəbul edən müəssisənin belli potensialı olmalıdır.

Doktorantura təhsili üzrə seçim meyarları müəyyənləşdirilir

Təhsil naziri vəd edir: “Növbəti illərdə məhz bu Dövlət Programının uğurla icrası nöticəsində ilk ikili diplom programlarının təsis ediləcəsinin, Azərbaycan tələbələrinin doktorantura seviyyəsində təhsilin maliyyələşdirilməsi hətta keçiriləcək. Dövlət Programına uyğun olaraq hər iki istiqamət üzrə müvafiq əlavə sənədlərin qəbul edilməsi, ikili diplom programı ilə bağlı seçim meyarlarına dair xüsusi qaydaların hazırlanması, eyni zamanda doktorantura təhsili üzrə də seçim meyarlari üzerinde iş gedir. Qısa müddət ərzində həmin sənəd layihələri Nazirlər Kabinetinə təqdim ediləcək”.

Şagirdlər "Eko səyahət" də

Respublika uşaq qısa
film müsabiqəsinin
qalibləri mükafatlandırılıb

Samirə KƏRİMOVA

Noyabrın 21-də Nizami Kino Mərkəzində Təhsil Nazirliyi və YUNİSEF arasında "Dayanıqlı inkişaf üçün eko-loji təhsil" layihəsi çərçivəsində heyata keçirilən "Eko səyahət" Respublika uşaq qısa film müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılma mərasimi olub.

Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov tədbirdə çıxış edərək əlkəmizdə dayanıqlı inkişaf, ətraf mühitin qorunması, təbiətin mühafizəsi məsələlərinin prioritet istiqamətlərdə olduğunu deyib. Eko-loji məsələlərin ümumbehəşəri bir problem kimi qəbul edildiyini diqqətən çatdırıb. Nəzir müavini "Dayanıqlı inkişaf" principinə əsaslanan "Azərbaycan Respublikasının eko-loji Konsepsiyası"ndan danışdı: "Ölkəmizdə aparılan eko-loji siyasetin əsas məqsədi inkişaf və gələcək nəsillərin ehtiyaclarının təmin edilməsi namənə mövcud eko-loji sistemlərin, iqtisadi potensialın qorunması və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə edilməsi ilə davamlı inkişafın təmin edilməsindən ibarətdir".

Nazir müavini Firudin Qurbanov Təhsil Nazirliyinin Heydər Əliyev Fonduñun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisi Leyla Əliyevanın təşəbbüsü və Ekologiya və Tabii Sərvətlər Nazirliyinin dəstəyi ilə təhsil müəssisələrində "Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin 100 illiyin 100 min ağac" devizi altında start verilən ağaçəkmə aksiyasının məqsədinin də məhz böyüməkdə olan gənc nəslə ətraf mühitin qorunması, eko-loji tərbiyənin gücləndirilməsi və təbiət qayğı hissi aşılamaq olduğunu deyib.

Nazir müavini dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə toxunaraq onlara nail olmaq üçün Təhsil Nazirliyi tərəfindən bir sira respublika və beynəlxalq səviyyəli tədbirlər heyata keçirildiyini bildirib. Qeyd olunub ki, belə tədbirlər arasında eko-loji təhsil proqramları, ətraf mühitin mühafizəsinə yönəlik, iqlim dəyişmələri, təbii resursların qorunması ilə bağlı layihələr xüsusilə çoxluq təşkil edir.

Təhsil Nazirliyi ilə YUNİSEF arasındakı uğurlu əmkənşılıqlıdan söz açan nazir müavini bu təşkilatın əlkəmizdə bir sira sosial və təhsiləyönlü layihələr heyata keçiridəyi qeyd edib. Bildirilib ki, məktəblilərin eko-loji biliklərinin artırılması, onların eko-loji problemlərin həlli məsələlərinə calb olunması və bu yolla şagirdlərə eko-loji düşüncə terzi və mədəniyyətin formalaşması zəruridir. İctimaiyyətin diqqətini dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə çəkmək, iqlim dəyişikliyi, fəlakət riskinin azaldılması məsələlərinin təhsil müəssisələrinin fəaliyyət planının bir hissəsinə çevriləməlidir. Bu məqsədə Təhsil Nazirliyi YUNİSEF-ə birgə icra etdiyi "2018-2019-cu illər üçün Təhsil Programı üzrə Dövri Fəaliyyət Planı" çərçivəsində "Dayanıqlı inkişaf üçün eko-loji təhsil" adlı layihə heyata keçirmişdir. Layihənin əsas məqsədi dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə uyğun olaraq fasiləsiz eko-loji təhsilin tə-

min olunması, məktəblilərin ətraf mühitin mühafizəsi prosesinde iştirakının artırılmasıdır. Qeyd edilib ki, layihənin icra planına əsasən seçilmiş hədəf bölgələrdə məktəbdənənək təhsil müəssisələrində müvafiq sahə üzrə çalışan metodist və dərnək rəhbərləri üçün eko-loji maarifləndirmə təlimləri keçiriləb. Layihə çərçivəsində, həmçinin eko-loji problemlərə icti-mai diqqətin artırılması məqsədilə "Eko səyahət" film müsabiqəsi təşkil edilib. Şagirdlər müsabiqəyə çox böyük maraq göstəriblər. Müsabiqədə 710 şagird iştirak edib və seçim mərhələsinə 112 videoçarx təqdim olunub.

Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov çıxışının sonunda müsabiqədə iştirak etmiş bütün şagirdlərə uğurlar arzulayaraq onlara en xoş arzularını bildirib.

YUNİSEF-in Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Edvard Karvardın belə bir tədbirdə iştirak etməsindən memnunluq duyduğunu söyləyib. Nümayəndəliyin rəhbəri dünəndə gedən qloballaşmanın təbiəti, ətraf mühitin mühafizəsinə təsirisi ötüşmədiyi deyər, eko-loji problemlərin həlli məsələlərinin bütün əlkələr üçün aktual olduğunu qeyd edib. O, Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində görülən işləri yüksək qiymətləndirib, keçirilen eko-loji maarifləndirmə tədbirlərinin, aksiya və kampaniyaların əhəmiyyətini vurgulayıb: "Ekologianın qorunması tək dövlət işi deyil. İnsan amili eko-loji problemlərin yaranmasında nə qədər böyük rol oynayır, ekologianın qorunması və bərpasında da o qədər mühüm əhəmiyyətə malikdir. Planetimizdə eko-loji problemlərin mövcud olduğu bir dövrədə her bir kəs ətraf mühitin mühafizəsi, təbiətin qorunmasına öz məsuliyyətini dərk etməli, təbiəti həm öz sağlamlılığımız, həm de övladlarımızın geleceyi, sağlam mühitdə yaşamaları namənə qorunmalıyıq. Belə layihələrin, müsabiqələrin təşkili məktəblilərinin birbaşa özlərinin iştirakı ilə videoçarxların hazırlanması, düzgünürəm ki, eko-loji problemlərlə bağlı gələcək nəsillərin maariflənməsi baxımından əvəzsiz töhfədir".

Sonra mərasim iştirakçıları şagirdlərin hazırladıqları ətraf mühitin mühafizəsi, təbiətin qorunmasına həsr olunan filmləri izləyiblər. Sonda müsabiqədə yer tutan ilk üç yərin qaliblərinin adları açıqlanıb. Müsabiqədə Balakən rayonu Qazma kənd 2 nömrəli tam orta məktəb I, Bakı şəhəri 20 nömrəli məktəb-lisey II, Neftçala rayonu A.Dadaşov adına Yeniqışlaq kənd ümumi orta məktəbi və Göygöl rayonu texniki, təbiət fənləri təmayüllü liseyi III yerləri tutub.

Qaliblər diplom və hədiyyələri təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, YUNİSEF-in Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Edvard Karvardın və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkışafı Fonduñun icraçı direktoru Elçin Babayev təqdim ediblər.

Bundan əlavə, 13 videoçarxin müəllifi də həvəsliyəndən mükafatlar verilib.

Çin hökumətində peşə təhsilinə dəstək

➡ Əvvəli səh.1

Rəşad ZİYADOV

Bundan başqa, Koreyanın İqtisadi İnkışaf və Əməkdaşlıq Fondu ilə kredit sazişi var. Sazişə əsasən, 8 ixtisas üzrə Koreya Respublikasının mütəxəssislerinin iştirakı ilə Bakıda müasir standartlara uyğun təhsil müəssisəsi -Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılacaq. Yeni mərkəz tamamilə Koreya təhsil standartları əsasında qurulacaq. Bu peşə təhsili müəssisəsi bütün növ zəruri avadanlıqlar, təlim və tədris vəsaitləri ilə təchiz olunacaq".

"Peşə Tədris Mərkəzinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi" texniki yardım layihəsi haqqında məlumat verən nazir müavini bildirib ki, Azərbaycan Hökuməti və Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında imzalanmış texniki-iqtisadi əməkdaşlıq sazişi çərçivəsində müxtəlif kateqoriyalı avtonəqliyyat vəsaitlərinin sürücülərinin hazırlanğı və ixtisasartırmasını həyata keçirəcək üçün 70 addət müxtəlif təlimatlı məmənələr, təlim sistemləri üzrə avadanlıqlar, iş masaları, mexanizmlər, alətlər və digər ləvazimatlar müəssisədən gətirilər. Abşeron Bina Peşə Liseyində, Sənaye və Texnologiyalar üzrə Gəncə Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində quraşdırılub.

Daha sonra İdris Isayev peşə təhsili sahəsində göstərilən dəstəyə görə Çin Xalq Respublikasının ölkəmizdəki fəvqələdə və selahiyətli səfiri Vey Cinhuaya təşəkkür edərək, birgə əməkdaşlığın yüksələn xətə inkişafına əməmliyini ifadə edib.

Peşə liseyində texniki yardım layihəsi çərçivəsində gətirilmiş avadanlıqların təqdimati olub

Səfir Vey Cinhua son dövrlərdə Azərbaycanda müxtəlif sahələrdə, eləcə də peşə təhsili sahəsində görülen işləri yüksək dəyərləndirir, həmçinin ölkəsinin Azərbaycanla əməkdaşlığın genişləndirilməsinə ənənə verdiyini vurgulayıb: "Çin Xalq Respublikası ilə Azərbaycan yaxın dost və yaxşı əməkdaşdır. Son illərdə hər iki əlkə rəhbərlərin diqqəti və dəstəyi nəticəsində Çin və Azərbaycan arasında iqtisadiyyat, təhsil və s. sahələrdə çox məhsuldar nəticələr elde edilib. Belə ki, bu ölkələr arasında dəstələr, mənasibətini və iqtisadi texniki əmək-

daşlığı dəha da inkişaf etdirmək məqsədi ilə Çin hökuməti Azərbaycana ümumi dəyəri 3,7 milyon yuan olan neqliyyat ixtisaslı texniki peşə məktəblərinin istifadəsi üçün tədris avadanlıqları gotirilir".

Tədbirin sonunda Təhsil Nazirliyi ilə Çin Xalq Respublikasının ölkəmizdəki səfirləri arasında texniki yardım layihəsi çərçivəsində gətirilmiş avadanlıqların təhvil-təslim aktı imzalanıb.

Tədbir iştirakçıları texniki yardım layihəsi çərçivəsində peşə liseyinə gətirilmiş avadanlıqlarla yaxından tanış olublar.

"Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsi çərçivəsində ixtisasartırma təlimi

Gəncə şəhərində "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsi çərçivəsində müəllimlərin üçün ixtisasartırma təlimlərinin növbəti mərhələsi keçirilib. 27 informatica müəlliminin iştirak etdiyi təlimdə müəllimlər pilot layihə haqqında yeni məlumat alıb, programla bağlı biliklərini təkmilləndiriblər.

Təlimlərin məqsədi müəllimlərin yeni texnologiyalarla işləmək qabiliyyətini, İKT sahəsində praktik biliklərini artırmaqdır. Bakı və Gəncə şəhərlərində keçirilən təlimlər tədris ili ərzində mərhələ-

lər üzrə təşkil olunur və hər müəllim üçün 116 tədris saatından ibarətdir. Noyabr ayında təlimlərdə ümumilikdə 300-ə yaxın müəllim iştirak edəcək. Bakıda keçirilən təlimlər isə noyabrın 23-dək davam edəcək.

"Rəqəmsal bacarıqlar" pilot layihəsi 2017-2018-ci tədris ilində Bakı şəhərində 45 məktəb üzrə 6500 şagirdi əhatə edib. Cəri tədris ilində isə Bakı və Gəncə şəhərlərində keçirilən təlimlər tədris ili ərzində mərhələ-

texnologiyaları sistemləri və rəqəmsal bacarıqların öyrədilməsi üzrə proqramlar hazırlanıb. "Alqoritmika" beynəlxalq təhsil şirkəti ilə birgə keçirilir. Dünyanın ən innovativ metodikalarından istifadə edilməklə peşəkar metodist və pedagoqlar tərəfindən hazırlanıb. Layihə informasiya

Xüsusi sınıflarda dərs deyən müəllimlər üçün seminar

Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Fiziika-riyaziyyat və informatika təməyüllü liseydə istedadlı şagirdlər üçün xüsusi sınıflarda tədris etməli, təbiəti həm öz sağlamlılığımız, həm de övladlarımızın geleceyi, sağlam mühitdə yaşamaları namənə qorunmalıyıq. Belə layihələrin, müsabiqələrin təşkili məktəblilərinin birbaşa özlərinin iştirakı ilə videoçarxların hazırlanması, düzgünürəm ki, eko-loji problemlərlə bağlı gələcək nəsillərin maariflənməsi baxımından əvəzsiz töhfədir".

Təlimlərin məqsədi müəllimlərin yeni texnologiyalarla işləmək qabiliyyətini, İKT sahəsində praktik biliklərini artırmaqdır. Bakı və Gəncə şəhərlərində keçirilən təlimlər tədris ili ərzində mərhələ-

minar keçirilib.

Bakı şəhəri və 15 rayondan 120 müəllimin iştirakı ilə keçirilən seminarda rəqəmələr, təkiflər dənilənlər, müəllimlər öyrədici iş aparılıb, bu sınıflarədə həyata keçiriləcək bir sıra məsələlər geniş müzakirə edilib. Belə seminarların tədris ili ərzində bir neçə dəfə keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmərinə əsasən, istedadlı şagirdlər üçün rəqəmələr öyrənəcək, təkiflər dənilənlər öyrənəcək, müəllimlər öyrənəcək.

Tədbir iştirakçıları texniki yardım layihəsi çərçivəsində peşə liseyinə gətirilmiş avadanlıqlarla yaxından tanış olublar.

13-cü Avropa Keyfiyyət Təminatı Forumu keçirilib

keçirən qurumdur.

EQAF Avropa Ali Təhsil Məkanında keyfiyyət təminatı sisteminin inkişafı üzrə aktual məsələlərin və son araşdırılmaların nəticələrinin müzakirə edildiyi önemli platforma hesab olunur.

“Qorxulu nağıllar”

Cəməla SADIQOVA,
Bakı şəhəri, 240 nömrəli tam orta
məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat
müəllimi, Əməkdar müəllim

XX əsr Azərbaycan mədəniyyəti və ictimai fikir tarixində özünəməxsus yeri olan nəsir, dramaturq və maarifşəhər S.S.Axundovun yaradıcılığı XXI əsrde də öz aktuallığını saxlayır.

Sənətkarın cəxçəhetli yaradıcılığı öz dövründə də, bu gün də gönc nəslin təbiyəsində, dünyagörüşünün formalasmasına, humanist keyfiyyətlər aşınması baxımından əvəzsiz mənbələrdəndir. Belə ki, 1911-ci ilde “Məktəb” jurnalında çap olunan “Qorxulu nağıllar” silsiləsi də bu qəbildəndir. Beş hekayədən ibarət olan bu silsilədə qoyulan problemlər bu gün də hamının diqqətini çəkir. Bu hekayələrdə (“Əhməd ve Məleyke”, “Abbas və Zeynəb”, “Nurəddin”, “Qaraca qız” və “Əşref”) XX əsrin əvvəllerindəki azərbaycanlı ailələrinin yoxsul güzəranı, uşaqların faciəli hayatı, ictimai fəlakəti doğuran sebəblər qəlema alınmışdır. Axundov şahidi olduğu hadisələri realistcəsinə, bədi tərzdə oxusuna çatdırılmışdır, amma hekayələrdə verilən fikirlər oxucunu hər an düşündürəndir.

“Abbas və Zeynəb” hekayəsində atadan yetim qalmış uşaqlar quldur Soferin güllesinə tuş golrlar, onların açılmamış arzularına son verilir. Bu hekayə ilə tamış olan şagirdin gözünən qarşısına Qarabağ və onun ətrafinda ilərlərdi ki, baş verən hadisələrdə öz uşaqlığını, qayğısınaq gülərini yaşaya bilməyən, menfur

erməni quldurunun güllesinə qurban gedən bugünkü Zəhralar canlanır. Quldur Səfər onları XX əsrin əvvəlində bahar çağının təbiət qeynunda öz şəxsi ədəvətinə qurban edir, balaca Zəhra öz heyətlərində qayğısınaq gülərini yaşayıb oyuncaları ilə oynarkən erməni cinayətinin qurbanı olur. Bu hadisələri əlaqələndirən şagirdlər çirkin adətlərə, ədəvətlərə, haqsızlıqə nifret edirlər.

Müəllif həmin dövrdeki nəslin faciələrinən, ayrı-ayrı uşaqların başlarına gelen qorxucu, dəhşətli hadisələrdən söz açsa da, həmişə eyni nəticəyə gəlməmişdir. “Əhməd və Məleyke”, “Nurəddin” hekayələrində balacaların ağır heyətini qələmə alsa da, onlarda inamsızlıq yaratır, eksine, nikbin olmayı teblig edir.

Hər şəyən əvvəl ümidiñi üzən Xədicə ana çıxış yoluñ uşaqlarını şirin nağıllarla ovundurmaqdə tapır. Xoş tasadüf - seyyah Cəmələddinin atdıgi xeyirxah addım ailəni aelq fəlakətindən xilas edir. Bu, uşaqların qəlbində sabahə ümidi və inamı açılar. Müellif ustalıqla atanın dilindən əhvalatı söyləməkə ailələrdə bəcərili təbiyə əsasında emalı yarışdır. Bu əsərlə tamışlıq şagirdlərdə xoş gümə inam oyatmaqla yanaşı, onları “ətrafa qarşı nə qədər diqqətliyim, “yardım-sevərəm”, “mərhəmətliyəm”, “təmən-

nasız yaxşılıq etməyi bacarırammı” sualları etrafında düşünmeye də sövq edir.

“Nurəddin” hekayəsinin süjeti daha fərqlidir, baş verən hadisələrin əhatəsi isə genişdir. Baxıtxar ailelədə doğulan Nurəddini iztirablı heyət intihənamına çəkir. O, ağrı vəziyyətdən sayıqlığı ilə çıxsa da, ona əsəsan xeyirxah insanlar kömək olurlar. Nurəddin ağrı vəziyyətə düşə də, uşaq təbiətinə xas olan temiz hissələrini itirmir, insanlara, insanhıga inanır. Bu, əsərin sonunda ev sahibinin - Rəhimin söylediklərində təsdiqini tapır. “Mən səni oğulluğa götürməklə böyük hünər etmədim, men yaxşılıq yaxşılıq etdim. Bu, her kişinin işidir, amma sən yamanlıq yaxşılıq etdin. Bu işə ancaq sən kimi ər kişinin işidir”. Bu hekayədə yaxşılıqla pişlik qarsı-qarsıya dayanır, mübariza bu qüvvələr arasında gedir. Gülpərini nəcib əməllər qarşısında diz çökürməklə Nurəddini oxucunun gözündə ucalan yazıçı humanist baxışlarını ifadə edib ən vacib və ülvi duyguları aşılmasıdır.

“Qaraca qız” hekayəsində də hadisələrin gedisi onun tələyini insanlara bağlayır. Müellif Qaraca qızı də bədxəh və xeyirxah insanların qarşılıdır, tehqiye də meruz qoyur, nəvazışlı də əhatə edir. Təbii fəlakət neticəsində valideynlərini itirən Tutu gah kobud Yusiflə bərabər, xoşniyyət Yasəmənlə bir

mühitdə, gah də təsədüfən düşdüyü yoxsuslu və zənginlər mühitində olur, faciələr yaşayır, amma səmimi insanları görəndə hər şeyi unutur, özünü xoşbəxt hesab edir.

S.S.Axundov bu hekayədə bir çox məsələləri qabartmışdır ki, onlar haqqında bu gündə düşüñülməsi vacib olan məsələlərdəndir. Məsələn, müxtəlif mühitlərdə böyük yəşəyə uşaqlara münasibət - zəngin ailənin təbiyə əsululu ilə Piri babanın kasib daxmasında verilən təbiyəni qarşılıdır. Hər şəxslə temin olunan zəngin ailənin qızı Ağca uşağı, sərbəst inkişafı əlindən alınan, özünü xoşbəxt hiss etməyen biridirsə, kasib Tutu nəcib insanların əhatəsində sağlam, cəsareti böyüyen biridir. Müellif çatdırır ki, uşaq böyüklerin isteyindən dənaha çox uşaqlarından məhrum olmadan təbiyə olunmalıdır. Tutu ilə Ağca arasındaki dostluq münasibətərinin ülviliyi ilə tanış olan uşaq başa düşü ki, dostlularla ünsiyət imkanları güclü, özlərini inamlı, psixi cəhətdən sahitdir.

Ümumiyyətlə, yazıçı uşaqların həyatını böyük senetkarlıqla təsvir etməklə əsl müəllimin necə olmasına da gələcək müəllimlərə ötürülmüşdür. O sübut etmişdir ki, şagird xarakterinin təbiyə edilməsi üçün yaxşı vərdişlər vacibdir. Çünkü onlar formalasaraq verdişə çevrilirler. Bunları ise müşahidə, mütaliə ilə qazanmaq olar.

Hekayə qəhrəmanları ilə tanış olan hər keçin anlayır ki, hər uşaqın öz dünyası, açılmış sırılı-səhərlə aləmi var. Onlara həssas münasibət olmalıdır, gözlə vərdişlər aşılannmalıdır, cümlə uşaqlara qayğı comiyiyətin geleceyin qayğıdır.

Müasir təlim texnologiyaları tarixin tədrisində

Interaktiv oyunlardan və elektron tədris resurslarından istifadə təlimin səmərəliliyini artırır

Mətanət KÖRİMOVA,
Oğuz şəhər 3 nömrəli
məktəb-liseyin tarix müəllimi

Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müəllimlərdən asildir. Yenilənən və daim deyişən dünyada müəllimlər bunu nə dərəcədə nail olurq? Və ya nə edirik? Bunun üçün yeterlənəcə çalışırıq? Hər bir müəllim özündən soruşa ki, mən öz övladımın özüm kimi müəllim olmasına istəyərəm, bax o zaman əsl müəllim ola bilmişikmi sualı da cavab tapmış olarıq. Biz əsərlərde yəşərlərən qəbul edir. Gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir deyiblər. Gələcəyin sağlam temməllər üzərində qurulması biz müə

➡ Əvvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

Yuxarıda biz böyüklerin təhsilə yanaşmada uşaqlar və genclərlə fərqlərinə təxərdüd edir. Ancaq onları birləşdirən ümumi xüsusiyyət də var: böyükler de uşaqlar kimi motivasiyasız, intizamsız ola, müəllimi dinləməyə bilərlər. Bu isə o deməkdir ki, təhsil almaq istəyən yaşı nəslin problemlərinin həlli üçün xüsusi reseptə ehtiyac yaranacaq. Nə etməli?

Məlumdur ki, tədris materialı şagirdin və ya tələbenin yaşına cavab verməlidir. Bu baxımdan mütxəssislər hesab edirlər ki, böyüklerin təhsilində eñirliliyi təcrübəyə salmaq lazımdır. Yəni, müəllimin ağızından çıxanları yaşı tələbələr dörs qurtarın kimi reallıqda həyata keçirməyi bacarmalıdır.

Dortmund Universitetində 50 yaşından yuxarı şəxslər təhsil ala bilirlər. Burada onlara 6 istiqamət üzrə təhsil verilir: sosial herentologiya, sosiologiya, tərbiyə işi, psixologiya, fəlsəfə, teologiya. 5 semestrindən sonra yaşı tələbələr mütləq halda seçikləri istiqamət üzrə praktikaya cəlb olunurlar. Bəs təcrübəni harada keçirir? Universitet onlara bu yerləri təklif edir: icmalar, ahillər üçün pansionatlar, uşaq bağçaları, məktəblər.

Bir az uşaq olun

Bəzi ölkələrdə yaşıları məktəblərdə uşaqlarla eyni parta arxasında eyleşirler. Hesab olunur ki, bu, onların təhsilləri barədə düşünmələri üçün əla stimuludur. İrlandiyanın dövlət təhsil ocaqlarından birinin həyata keçirdiyi layihəyə əsasən, valideynlər məktəb həyatına cəlb olunurlar. Onlar təhsil sistemi ilə yaxından tanış olur, uşaqlarına təhsil prosesində necə kömək etməyə dair məlumatlar ala edirlər. Mütxəssislər bu qənaətdərlər ki, uşaqlarının təhsili ilə yaxından maraqlanın valideynlər özləri də bir növ tədris prosesinə

Ömre bərabər təhsil

gəşmiş olurlar. Onların övladları, belə demek mümkündürse, "qarmaq" rolunu oynayırlar. Uşaqları ilə birləlikdə "oxuyan" valideynlər də düşünməyə başlayırlar ki, biliklərini harada və necə artıra bilərlər.

Qərbin bir sıra ölkələrində yuxarı nəsil üçün aktiv təhsil təbliği həyata keçirilir.

Kimdən soruşsan, deyəcək ki, həyatında etdiyin dəyişiklik, lap elə iş yerini dəyişməyin yeni uğurlara aparan yoldur. Ancaq yaşlındıqca iş yerini dəyişmək arzusunda olanlar, yaxud yeni istiqamət üzrə təhsil almaq istəyənlər çoxdurmuş? 30 yaşıdan yuxarı peşə və ya iş yerini dəyişikliyi tək şəxsin özünü yox, onun ətrafinı da ciddi narahat edir. Psixoloqlar isə əks qənaətdərlər. 30 yaşı və ondan sonrakı dövr əmək potensialının realizəsi üçün əla vaxtdır.

Tutaq ki, bir nəfər öz peşəsi üzrə ən yüksək nəticələrə nail olub və düşüñür ki, artıq bəsdir. Bunu görən təhsil mütxəssisləri dərhal bu şəxsin "islah" olmasına start verirlər. Onu hər vəchələ motivasiya edirlər ki, son fərqli sferalarda da uğurlar qazana bilərsən. Belə dəstəyi vətəndaş elektron poçt, yaxud telefonla da ala bilər. Kampaniyanın şüarı belədir: "Oxumaq heç vaxt gec deyil" ("It is always a good time to learn").

Xüsusi məsləhətçilər yeni təhsil istiqaməti və peşə seçimi üzrə ən müxtəlif məsləhətər vərə bilərlər. Məsələn, Sloveniyanın Yaşlıların təhsil məsələləri üzrə İntitütü ölkəboyu məsləhət məntəqələri açıb və burada olduqca təcrübəli mütxəssislər

düşür. Onlar işləməyən və ya işləmək istəməyənlərə doğru "motivasiya səfərləri" edirlər. Finlandiyada tədris prosesi bir neçə növə ayrılır: formal, qeyri-formal və azad (liberal education). Finlandiyalılar istonilən yaşda yenidən təhsil ala bilərlər, ister xariçi dil öyrənənlər, ister informasiya texnologiyaları.

Oxuyun ki, sağlam olasınız

Oxumaq tək peşə hazırlığı üçün lazımdır. Təhsil alan şəxs sağlam olur. Avropa Komissiyasının Avropada yaşlıların təhsilinin effektivliyinə həsr olunmuş 2015-ci il hesabatının müəllifləri bu qənaətdərlər. Təhsili olanlar, habelə təhsillərinə da-

vam etdirən yaşılırlar onlara həkimlər tərəfindən qoyulan diaqnoz və məsləhətlərə daha məsuliyyətlə yanaşırlar. Məsələn, şəker xəstəliyindən eziyyət çəkən pasientlər arasında keçirilən sorgunun nəticələri məhz bunu göstərir. Hesab olunur ki, dünən yaşı dövlətlərinin hökumətləri yaşı nəslin təhsil problemlərinə bu prizmadan yanaşarsa, "Aktiv uzunömürlülük" məzmununda səmərəli program reallaşdırılmış olarlar.

Kimdən soruşsan, deyəcək ki, həyatında etdiyin dəyişiklik, lap elə iş yerini dəyişməyin yeni uğurlara aparan yoldur. Ancaq yaşlındıqca iş yerini dəyişmək arzusunda olanlar, yaxud yeni istiqamət üzrə təhsil almaq istəyənlər çoxdurmuş? 30 yaşıdan yuxarı peşə və ya iş yerini dəyişikliyi tək şəxsin özünü yox, onun ətrafinı da ciddi narahat edir. Psixoloqlar isə əks qənaətdərlər. 30 yaşı və ondan sonrakı dövr əmək

Oxumaq üçün yaş məhdudiyyəti aktuallığını itirir

potensialının realizəsi üçün əla vaxtdır. Rusiyalı psixoloq Natalya Varakonun sözlərinə görə, 30-35 yaşlarından başlayaraq insan beyni qocalır. Ancaq bu, koqnitiv funksiyaların pozulması anlamına gəlməməlidir: "Məsələn, bu yaşdan sonra xarici dili öyrənmək həqiqətən de çətindir. Ancaq peşə təkmilləşməsi və biliklərin sistemləşdirilməsi yaşlı nəsildə daha yaxşı baş tutur. 45-50 yaşlı peşəkarla 25 yaşlısı müqayisə etmək olmaz. Bəzi sahələr var ki, məsələn, mexaniki məsələlərin həlli, burada gənc nəsil daha effektividir. Amma tutaq ki, intellektual məsələlərin hellində danışırıq-sa, mübahisə etməyə dəyər. 25 yaşlı neyrocərrah beynində 50 yaşlı neyrocərrahın

mətdə təhsil almaq və peşəyə yiyələnməyin başlıca çətinliyi məhz budur. O şəxsi ki, 30 yaşından sonra irəliyə getmək istəyir, təkmilləşməkden, təhsilini yenilemək və peşəsinə dəyişməkdən qorxmur, özü ilə yaşı ətrafinı da hörmətinə qazanır. Qərbədə hesab edirlər ki, hər 5 ildən bir iş yerini dəyişmək lazımdır. Yeni kollektiv, funksional vəzifələr insanın inkişafı və peşəkar bacarıqlarının yüksəldilməsinə müsbət təsir edir. Paralel olaraq, dəyişen dünyadan əsas telebi insanların dəyişməsi və təkmilləşməsidir. Sünə intellekt və informasiya texnologiyaları gerçəklilikdə təhsilsiz dəyişmək mümkün deyil. Çixış yolu budursa, niyə də oxumayaq?

Rusiya məktəblərində yenilik

Yeni müəllim vəzifələri
tətbiq olunacaq

Oruc MUSTAFAYEV

Rusiya məktəblərində yeni müəllim vəzifələrinin tətbiqinə başlanılaçaq. "Uçitelskaya qazeta"nın məlumatına əsasən, uşaqlarla məşğul olmaq üçün "baş müəllim" (metodist) və "aparıcı müəllim" (rəhbər) vəzifələri müəyyən olunub. Maarif Nazirliyi artıq Rusiya Federasiyası hökumətinə təqdim olunmaq üçün "Pedagoji işçilərin vəzifələrinin təsnifatında dəyişikliklərin edilməsinə dair" qətnamə layihəsini hazırlanır. Senəd hüquq müstəvisində bu iki yeni vəzifəni təsdiq edəcək.

Rusiya Federasiyasının maarif naziri Olqa Vasil'yevanın sözlerinə görə, rəhbərlik etdiyi qurumda həmcinin pedagoqların attestasiyasının yeni modeli müzakirə olunub. Model artıq 2020-ci ildə tətbiqini tapmalıdır. Müəllim inkişafının milli sistemi özündə bir neçə elementi birləşdirir: ixtisas dərəcələrinin artırılması, pedagoji təhsil, pedagoqun peşəkar standartı, müəllim peşəsinin nüfuzunun artırması və attestasiya. Sonuncu əhəmiyyətli dərəcədə dəyişəcək. Hazırda attestasiyanın yeni modelinin içtimai müzakirəsi keçir.

"Biz pedagoqlarımızın elə bir attestasiyasi modelini yaratmaq isteyirik ki, onların peşəkar inkişafında əsl sti mul olsun, heç bir portfolio və bir yığım sənəd olmadan iş yerində attestasiyadan keçməyə imkan versin", - deyə O.Vasil'yeva bildirib. Onun sözlərinə görə, pedagoqlar da hekimlər kimi "peşəyə imtahan verməklə" başlamalıdır.

Qərb Çin təhsil sisteminə nə öyrənə bilər?

Amerikalı müəllimin
etirafları

1. Məktəbdə dəha çox tədris saatları.
2. Rəqabətə davamlılıq. Çin üçün bu, çox əhəmiyyətlidir, cünki şagirdlər yüksək rəqabətli əmək bazarında iş axtarmaq lazımdır.
3. Təhsilələrlə qarşı daha yüksək tələblər və onlardan daha yüksək gözənlər.
4. Məktəbdə dəha çox mühəzəre məşğolələri. Bu, kolleclərə çox gözəl hazırlıqdır. Mühəzərlərin effektiv yazı bacarığı - ali məktəbdə təhsilin esasıdır.

5. Komanda ruhu. Bu, şəxsi inkişaf üçün lazımdır. Kollektiv intellektual atmosferi yaradır. Toleranlılıq, kooperativlər və harmoniyalara imkan yaradır.

Təhsil sahəsində başqa ölkələrin təcrübəsinə, şübhəsiz ki, öyrənmək lazımdır. Və Çin təcrübəsi, əlbəttə ki, öyrənilməye layiqdir.

PISA-nın növbəti tədqiqatına hazırlıq başlayıb

Şagird düşüncəsinin kreativliyi
qiymətləndiriləcək

PISA-nın İdarə Şurasının Praqada keçirilən sayca 46-ci toplantısında 2021-ci ildə realaşdırılacaq tədqiqatın növbəti 8-ci mərhələsinin konsepsiyası müzakirə olunub. Məlumatə əsasən, 2021-ci ildə PISA təşkilatçıları 15 yaşlı məktəbilərin riyazi savadlılığına diqqət ayıracalar. İlk dəfə olaraq təhsilələrinin düşüncəsinin kreativliyi tədqiq olunacaq. Artıq növbəti tədqiqatı hazırlıq işlərinin başlanıb.

Xatırladaq ki, PISA İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) himayı altında realaşdırılan təhsilələrin tədris nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi üzrə on böyük beynəlxalq programdır. Tədqiqat bütün dönya 15 yaşlı məktəbilərlə arasında mərhələlər üç ildə bir dəfə keçirilir: onların riyazi və təbiət elmləri üzrə, eləcə də oxu savadı yoxlanılır. 2015-ci ildə PISA-ya qoşulan ölkələr öz isteklərinə uyğun olaraq əlavə istiqamətlər realaşdırıb, tədqiqatın maliyyə savadının öyrənilməsi də daxil edilib. 2021-ci ildən isə yaradıcı düşüncənin tədqiqatı yeni əlavə istiqaməti olacaq. OECD katibliyi 2024-cü ildən PISA çərçivəsində 15 yaşlıların xarici dili mənimsemə qabiliyyətini də tədqiq etməyi planlaşdırır.

Qeyd edək ki, PISA tədqiqatının son mərhələsi 2018-ci ildə keçirilib, əsas diqqət oxuma sahəsində funksional savadlılığının qiymətləndirilməsinə və son illərə erzində dünyada oxuma savadlılığının inkişafındakı tendensiyaların üzə çıxarılmasına ayrılb. Tədqiqatda dönya 80 ölkəsi iştirak edib. "PISA-2018" tədqiqatının nəticələri 2019-cu il dekabrın 3-də resmen elan ediləcək.

Elmdə varislik və müasirliyin vəhdəti

➡ Əvvəli səh.1

Yusif ƏLİYEV

Rektor deyib: “Məhz bu diqqətin nəticəsidir ki, hələ 3 il əvvəl Azərbaycanda qəbul imtahanlarında 500-dən yüksək bal toplayaraq elektron erizəsində müəllimlik ixtisasını 1-ci yerde qeyd edən abituriyentlərin sayı 102 olduğu halda, 2018-ci ildə belə abituriyentlərin sayı 2096 olub. ADPU üzrə belə abituriyentlərin sayı isə 566 nəfər təşkil edib. Bu, ADPU üzrə nəticələrin 22 dəfə yaxşılaşması deməkdir. Bu gəncələr biza gələcək illərdə elmi tədqiqatlarda böyük ümidi vəd edir. İndi əsas iş bəzən gənclər, ümummilli liderin töbürü ilə desək, neyi necə öyrətməyimizdən asılıdır”.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tədqiqat universiteti statusunun tələblərinə uyğunlaşdırılması ilə əlaqadardır. Zəruri tədbirlər görüldüyündə bildirən rektor universitetlərində elmi tədqiqat işlərinin vəziyyətinə əks etdirən bəzi rəqəmləri də diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, hazırda Pedaqoji Universitetdə 697 magistr və 137 doktorant təhsil alır. Universitet Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının siyahısında olan 6 dövri elmi jurnalı müntəzəm nəşr edir. Hər il universitet bir neçə beynəlxalq konfrans və sahibliyi edir. Son illər universitetin əməkdaşları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkışafı Fondunda keçirdiyi məqsədi qrant müsabiqələrində 13 layihə ilə iştirak edib, 5 layihə qalib gelib. Qalib qrant layihələrinin ümumi məbləği 235 min manat təşkil edir. Bu il Gənclər Fondundan əldə etdiyi tələbə müsabiqəsində Pedaqoji Universitetin təqdim etdiyi 6 layihə qalib olub. Həmçinin “Thomson Reuters” agentliyinin siyahısına düşən impakt faktorlu jurnalarda çap olunmuş məqəsələrin sayı da son 3 ilde 4 dəfədən çox artıb. 2017-ci ildə ADPU-da aparılan 3 elmi tədqiqat işi AMEA-nın müüm elmi nəticələrin siyahısına daxil edilib. Universitetin əməkdaşları müxtəlif innovativ tədbirlərdə iştirak edərək müasir yenilikləri mənimsemirlər.

Cıxışının sonunda hazırda onları on çox düşündürən məsələlərdən birinin mövcud elmi məktəblərin dünya elmi ilə integrasiya olunmuş, davamlı rəqəbat qabiliyyətli inkışafına nail olmaqla tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi olduğunu deyən rektor konfransın gənc alımların elmi fealiyyətinə tezəcəyinə eminliyini ifade edib.

Açılış mərasimində cıxış eden təhsil naziri Ceyhun Bayramov konfransın dövlətçilik tariximizin ən şanlı səhifələrindən biri hesab olunan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı keçirilən silsilə tədbirlərdən biri olduğunu deyib. Nazir tədbirə ev sahibliyi edən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidentləri olmuş akademik Yusif Məmmədəliyev, akademik Zahid Xəlilov və akademik Həsən Abdullayevin adlarını daşıyan auditoriyaların iştiradəye verilməsini konfransı əlamətdar edən amillərdən biri kimi qiymətləndirib.

Bilik iqtisadiyyatı və innovasiya cəmiyyəti ilə xarakterizə olunan müasir dünyada

Doktorantların və gənc tədqiqatçıların XXII Respublika elmi konfransı

davamlı və hərtərəfli inkışafın təmin edilməsində elm və təhsilin rolunun sürətə artmaqdə olduğunu diqqətə çatdırıb. Ceyhun Bayramov bu cəmiyyətin realıqlarını əks etdirən müasir tendensiyaların elm və təhsilin vəhdətinə yeni məzmunda yanaşmanı zəruri etdiyini deyib. Qeyd edib ki, elm, təhsil və innovasiyaların inkışafının dövlət siyasetinin əsas prioritetlərindən hesab olunduğu ölkəmizdə dövlət başçısı tərəfindən təsdiq olunmuş “Azərbaycan 2020: golçəyə baxış” İnkışaf Konsepsiyası, “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkışafı üzrə Dövlət Strategiyası”, müvafiq strateji yol xəritələri və digər çoxsaylı dövlət proqramları, elm, təhsil və innovasiyaların inkışafı üzrə konkret hədəflərin müəyyən edilməsi və reallaşdırılması baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Nazir sözlerinə görə, insan kapitalının inkışafı ilk növbədə elm və təhsilin keyfiyyəti ilə müəyyən olunduğundan Azərbaycan təhsilinə və elminin qarşısında duran ən mühüm vəzifelərdən biri camiyyətin bugünkü inkışaf seviyəsinə adekvat olan yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasından ibarətdir. Həmin kadrların müasir təfəkkürlü və kreativ düşüncəli olması, səriştəyə çevrilə bilən biliq və bacarıqlara sahib olması, praktiki vərdişlərlə müşayiət olunan nəzəri biliklər qazanması oludurca vacibdir.

Nazir ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatlılığının artırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsinin doktorantlar və gənc tədqiqatçıların elmi fealiyyətinin stimullaşdırılmasına, doktorantura təhsilinin beynəlxalq standartlar əsasında qurulmasına mühüm təhsil almış hüquq qazanıb. “Əminəm ki, dünənən aparıcı universitetlərdə təhsil alan həmin gənclər yaxın gelecekdə ölkəmizdə elmin və təhsilin inkışafına mühüm təhsilərə vərəcəklər,” - deyə nazir qazanması kimi mühüm istiqamətlər vərdir.

Nazir dəqiqətə çatdırıb ki, “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində inkişafı istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və bütövlikdə ali təhsildə yeni mühitin formalasdırılması üzrə çoxsaylı tədbirlər və layihələr həyata keçirildiyi deyən təhsil naziri bu sahədə ümumi mənzərəni daha dəqiq təsvər etməyə imkan verən bir sira statistik göstəriciləri konfrans iştirakçıları ilə bələdüşüb: “2017-ci il üzrə ölkəmizdə fəlsəfə doktorları və elmlər doktorlarının hazırlanmas programlarını həyata keçirən müəssisələrin sayı müəyyəf olaraq 117 və 88-ə bərabər olmuşdur. Həzirdə fəlsəfə doktor və elmlər doktor proqramları üzrə ölkəmizdə ümumilikdə 2723 nəfər təhsil alır. Fəlsəfə doktoru proqramları

sirləşdirilməsidir. Nazirin sözlerinə görə, beynəlxalq ikili diplom proqramları yolu ilə əcnəbi professor-müəllim həyətinin Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində əmək fealiyyətinə cəlb olunması müasir tədris texnologiyalarının daha sürətli yayılmasına şərait yaratmaqla yanaşı, təhsilərini ölkəmizdə davam etdirən gənclərimizə də yeni imkanlar açacaqdır.

Nazir Proqrama qarşıya qoyulan əsas vəzifələri deyər edib: “Qarşıya qoyulan əsas vəzifələr arasında doktorantura təhsilinin beynəlxalq standartlar əsasında qurulması, beynəlxalq seviyyədə doktorantların hazırlanması və onların təhsilərini maliyyələşdirilməsi mexanizmlərinin işlənməsi, təhsilərini başa vurduqdan sonra işlə təmin olunması kimi mühüm istiqamətlər vərdir”.

Nazir dəqiqətə çatdırıb ki, “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində inkişafı istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və bütövlikdə ali təhsildə yeni mühitin formalasdırılması üzrə çoxsaylı tədbirlər və layihələr həyata keçirildiyi deyən təhsil naziri bu sahədə ümumi mənzərəni daha dəqiq təsvər etməyə imkan verən bir sira statistik göstəriciləri konfrans iştirakçıları ilə bələdüşüb: “2017-ci il üzrə ölkəmizdə fəlsəfə doktorları və elmlər doktorlarının hazırlanmas programlarını həyata keçirən müəssisələrin sayı müəyyəf olaraq 117 və 88-ə bərabər olmuşdur. Həzirdə fəlsəfə doktor və elmlər doktor proqramları üzrə ölkəmizdə ümumilikdə 2723 nəfər təhsil alır. Fəlsəfə doktoru proqramları

üzrə təhsil alanların 67%-i (1452 nəfər), elmlər doktoru proqramları üzrə təhsil alanların isə 52%-i (291 nəfər) ali təhsil müəssisələrinin payına düşür”.

Gənclərin elmi fealiyyətə dəhər cəlb olunması istiqamətdən davamlı addımların atılması zəruri olduğunu vurgulayan Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, hazırda ölkə üzrə elmlər doktoru proqramlarında təhsil alanların 8 faizi (45 nəfər) 30 yaşa qədər olan gənclər, 29 faizi isə (163 nəfər) 40 yaşa qədər olanlar təşkil edir. Gənclərin elmi fealiyyətə dəhər cəlb olunması istiqamətdən davamlı addımların atılması zəruri olduğunu deyən nazir dövlət dəstəyi sayəsində elmlər möşğül olan gənclərin sayının artırılması məmənlik olacağına əminliyini bildirib.

Təhsil naziri çıxışında Nazirliklə “Clarivate Analytics” şirkəti arasında 2015-ci ildə yaradılmış əməkdaşlığı da toxunub. Bildirib ki, bu əməkdaşlıq nəticəsində ölkəmizdə 40 alı təhsil müəssisəsinin “Web of Science®” elmi məlumat platformasına çıxış təmin edilib. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 1160 elmi tədqiqat işi qeyd olunub. Nazirin sözlerinə görə, artıq bu əməkdaşlıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Belə ki, 2017-ci il üzrə “Web of Science” indeksli elmi tədqiqat işlərinin ümumi çəkisində gərək Azərbaycan ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda bircinci yerdə çıxıb: “Son məlumatənəsən, “Web of Science” elmi bazasında 2017-ci ildə Azərbaycan üzrə 11

Böyük sahibkara çevril

Pilot məktəblərdə özəl sektorun iştirakı ilə sahibkarlıq mərkəzləri yaradılacaq

Ruhiyə DAŞSALAHLI

Azərbaycanda gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinə destek olmağa xidmət edən yeni layihə start götürürlər. Bu çərçivədə heyata keçirilən təlimlərdə pul qazanmaqla yanaşır, pul xərcləmeyin yolları da aşınanacaq. Belə ki, layihə təşkilatçıları hesab edir ki, gənclər xərclərinə qənaət etməklə, həmçinin mövcud qorxularını dəf etməklə qısa müddətdə böyük sahibkara çevrilə bilərlər.

Söhbət 2018-2021-ci illərde Bakı, Gəncə, Mingəçevir şəhərlərində, Qax, Xaçmaz, Masallı, Qəbələ və Zaqatala rayonlarında yerləşən ilk peşə-ixtisas və orta məktəblərdə təhsil alan 3000 şagirdi və 150 müəllimi əhatə edəcək bir layihədən gedir. "Gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinə dəstək" adlanan layihə dörd əsas mərhələdən keçiriləcək. Layihə çərçivəsində maliyyə savadlılığı və sahibkarlığın əsasları istiqamətdən metodik vəsait və elektron resurslar hazırlanacaq, pilot məktəblərdən seçilen 150 müəllim peşəkarlığının artırılması məqsədi ilə təlimlərə cəlb olunacaq, şagirdlər üçün məşğələ və təlimlər təşkil edilecek və pilot məktəblərdə özəl sektorun iştirakı ilə sahibkarlıq mərkəzləri yaradılacaq. Azərbaycan Gənclərinin Nailiyyəti İctimai Birliyi bu layihəni JA (Gənclərin Nailiyyəti) Estoniya, Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyesi, BARAMA İnnovasiya və Sahibkarlıq Mərkəzi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində icra edəcək. Layihəni Avropa İttifaqı və "PAŞA Bank"

maliyyələşdirir.

Layihəni maliyyələşdirən Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskasın fikrincə, bu layihə Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasındaki əməkdaşlığın prioritet istiqamətlərinə uyğundur. Onun sözlərinə görə, layihə gənclərin səriştə və bacarıqlarını inkişaf etdirmək yolu ilə təhsil sisteminin əmək bazarının tələblərinə cavab verməsinə təmin edir, iş yaratma və iqtisadiyyatın diversifikasiyasını dəstəkləyir. Səfirin fikrincə, layihənin vətəndaş cəmiyyətinə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı proseslərinə cəlb etmək, dövlət və özəl sektorun bir araya gətirməklə icra olunması xüsusilə əhəmiyyətlidir.

"PAŞA Bank" ASC-nin Korporativ bankçılıq və biznesin inkişafı səbəsindən direktoru Ay努ra Piriyeva deyir ki, onların müşahidələri bank müştərilərinin maliyyə savadlılığının az olduğunu göstərir. Bank müştərilərinin təqdim etdiyi sənədlərdən aydın görünür ki, bu sahədə bacarıqları inkişaf etdirilməyib. Belə bir layihəye maliyyə destəyi verməklə temsil etdiyi qurum gənclər arasında maliyyə savadlılığının artırılmasına töhfə vermək istəyir. Onlar müştərilərinin savadlanmasının bankın işinin azalması ilə nəticələnəcəyinə inanırlar.

ADA Universitetinin prorektoru Fariz İslamyıldızının fikrincə, cəmiyyətdə özüne iş axtaran və özü iş yaradan gənclər var. Ancaq cəmiyyətde baş çıxarmaq ikincilər üçün daha asandır. Bu

gün gənclərdən kreativ yanaşma və qorxuları aradan qaldırmaq tələb olunur. Onlar ilk növbədə "Son hara, dünyaya bazarı hara?" qorxusunu, "Sata bilməzsən" xofunu aşmalıdır. Prorektor yenisi nəslin bu cür bacarıqlarının inkişaf etmiş olacağını inandığını deyir. Son illərdə heyata keçirilən təhsil islahatları şagirdlərin bu istiqamətdə bacarıqlarını inkişaf etdirildiyindən növbəti nəslin bu cür problemləri olmayacağı.

Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyesinin icraçı direktoru Jala Hacıyeva maraqlı məqəmə diqqət çoxur. Onun fikrincə, ailələr uşaqlarına pulu necə xərcləməyi öyrətməlidirlər. Gənclər maliyyə məqsədləri üçün pul yığmağı bacarmalıdır. Onun fikrincə, gənclər borca girməyə məyilli idirlər. Odur ki, uşaqlarda xərclərin idarəetilməsi bacarığını formalasdırmağa, onlara düzgün qərar verməyi öyrətməliyik.

Təhsil nazirinin müavini Mehəbbət Vəliyeva gənclər arasında maliyyə savadlılığının və sahibkarlıq bacarıqlarının inkişafını vacib sayır. Onun fikrincə, 21-ci əsrə maliyyə savadlılığı və sahibkarlıq bacarıqları şagirdlərin əldə etməsi vacib sorıştelərindən və bu səbəbdən "Gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinə dəstək" layihəsinin icrası Təhsil Nazirliyi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. "Son 5 il ərzində təhsilin bütün sahələrində əsaslı nailiyyətlər əldə edilib. Təhsil ölkənin bütün əhalisi üçün əhatəliliyi, genişliyi, əlçatanlılığı baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb edib. 11 ildir tətbiq olunan kurikulum əsasında şagirdlərin maliyyə savadlılığı da inkişaf etdirilir. Belə ki, məktəblərdə tədris olunan "Heyət bilgisi" fənnində şagirdlər məhz bu yönədə müvafiq bilik və bacarıqlara yiyələnlər".

Nazir müavininin fikrincə, bu gün dövlət və özəl sektor arasında əməkdaşlıq noticəsində XXI əsrin bacarıqlarına yönələn müxtəlif layihələrin tətbiqi Təhsil Nazirliyinin qarşısında duran prioritet istiqamətlərindən. Bu istiqamətdə maliyyə savadlılığının artırılması ilə bağlı müxtəlif miqayışlı layihələr Heyata keçirilir.

Layihənin mərkəbəyi uşaqlar arasında keçiriləcək əhəmiyyətin toxunan M. Vəliyeva bildirib ki, uşaqlarda maliyyə savadlılığı və sahibkarlıqla bağlı müvafiq bacarıqların formalasdırılması onların gelecek həyatlarında iqtisadi cəhətdən özərlərinin teminatı baxımdan müümərol oynayacaq: "Ona görə də bu qəbildən layihələrin gelecekdə də tətbiqi nazirliyin maraqlıdır. Layihə tek Bakıda deyil, regionlarda da tətbiq olunacaq. Bu işe nazirliklə özəl təşkilatlar arasında bu istiqamətdə işin uzun müddət davam edəcəyindən xəbər verir".

Qalib layihənin təqdimatı keçirilib

Samirə KƏRİMOVA

Noyabrın 21-də Bakı şəhəri A.Muradov adına 84 nömrəli tam orta məktəbdə Təhsilda inkişaf və innovasiyalar üzrə II qrant müsabiqəsinin qalibi olmuş "Ümumpedaqoji məsələlər mövzusunda öyrədicici animasiya filmlərinin hazırlanması" layihəsinin təqdimati olub.

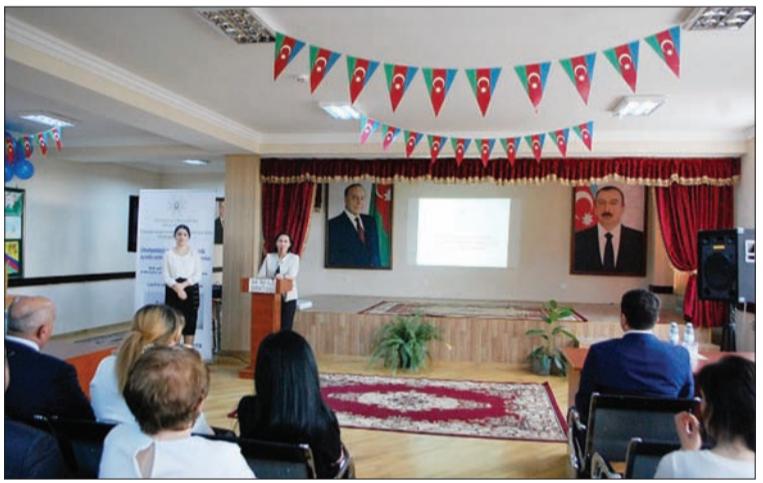
Təhsil müssisəsinin direktoru Şəfəq İbişova rəhbəri olduğu layihə haqqında töhfətərəfələrə uyğun şəxslərə təqdimat olub. Qeyd olunub ki, belə bir layihənin hazırlanmasında məqsəd qısa müddət ərzində daha effektiv üsullarla təhsil işçilərinin peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasına nail olmaqdır. Ümumpedaqoji məsələlərə həsr edilmiş praktik yümlümlü tövsiyələrin, əhemmənin müasir pedaqoji bestsellerlərin xülasəsindən Azərbaycan dilinə tərcümə edilərək animasiya filmləri ssenarisinin, həmin tövsiyə və ümumpedaqoji ədəbiyyat xülasələri əsasında 4 dəqiqəlik 10 öyrədicici animasiya filmlərinin hazırlanması, bu animasiya filmlərinin ölkənin bütün müəllimlərinin istifadəsi üçün müvafiq qurumların saytlarında yerləşdirilməsi və bütövlük də pedaqoji ictimaiyyətə təqdim olunması layihədə öz əksini tapmışdır. Bildirilib ki, hazırlanmış mətnlərin animasiya filmi şəklinə salınması "Zehin X" layihəsinin rəhbəri Fuad Əliyevə sifariş edilmişdir. Layihənin icrası müddəti 05.07.2018-05.03.2019-cu il tarixlərini əhatə edir. 4 ay müddətindən layihə çərçivəsində müəyyən işlər görürlər. Belə ki, ekspert tərəfindən ümumpeda-

qoji tövsiyələrin istiqamətinin müəyyənədiriləməsi, xarici pedaqoji ədəbiyyatın seçimi ilə bağlı iş aparılib, seçilmiş ədəbiyyatlardan müəyyən hissələr tərcümə olunub, mətnlər və ssenarilər hazırlanıb.

Məlumat üçün qeyd edilib ki, Ceyn Nelsen, Lin Lot və Stefen Qlenin "Sınıfda yüksək intizam" (2000) kitabı əsasında "Intizamlı sınıf neçə qurulur?", Deyv Bilin "Beyin güclü", A.Faber və H.Mazlışın "Uşaqlarla necə danışaq ki, onlar bizi qulaq assınlara və onlara necə qulaq asaq ki, bizimle danışın" kitabı əsasında "Fabr və Mazlış valideynlərə na öyredir?" mövzusunda 3 animasiya filmi artıq hazırlanıb. Fransuaza Doltonun "Uşaqın tərəfində" kitabı əsasında eyniadlı animasiya üzərində isə iş gedir. Növbəti aylarında eyni ardıcılıqla digər animasiyaların hazırlanması nəzərdə tutulub.

Təqdimat mərasimində Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstytutunun direktoru Vəfa Yaqublu, layihənin işçi heyətinin üzvləri - animasiya hazırlayan müətəssəs Fuad Əliyev, eksperti Səbinə Əhmədova, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin Keyfiyyətə nəzarət sektorunun məsləhətçi Namiq Ağayev, YAP Suraxani Rayon Təşkilatının aparat rəhbəri Ferman Rəsulov çıxış edərək layihə ilə bağlı fikirlərin bildirilərlər.

Tədbirdə Bakı şəhəri 76, 87, 114, 232, 327, 90, 30, 251 nömrəli və Qubadlı rayon Xanlıqlar kənd tam orta məktəblərinin direktorları və müəllimlər iştirak ediblər.

Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin III Məclisi keçirilib

Kollektiv Müqavilənin şərtlərinə əməl edilməsi əsas müzakirə mövzusu olub

yerinə yetirilməsindən üzv təşkilatların fəaliyyətləri araşdırılıb.

Azərbaycan Respublikası Nazirliyə Kabinetin, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası arasında bağlanmış Baş Kollektiv Sazişə əsaslanaraq ATİAHİ Respublika Komitəsi və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi arasında 2017-2019-cu illər üçün Kollektiv Saziş bağlanıb. Həmin Kollektiv Sazişi, eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin, "Həmkarlar İttifaqları Haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, təşkilatın Nizamnaməsinin və Respublika Komitəsinin qərar və tövsiyələrini əldə rəhbər tutaraq şəhər və rayon həmkarlar İttifaqı komitələri təşkilat ilə razılışmaların aparılması və digər öhdəliklərin də olduğunu deyib. Bildirilib ki, Həmkarlar İttifaqı komiteleri Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 309-cu maddəsinə əldə rəhbər tutaraq İttifaq üzvləri ilə bağlı bir sıra məsələləri iş planlarına daxil ediblər. Bunlar İttifaq üzvlərinin əmək hüquqlarının müdafiəsi, onlara əməkhaqqı və digər səsial ödəmələrin verilməsi, dərs və iş bölgüsü, kollektiv və əmək müqavilələrinin şərtlərinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar araşdırılmaların aparılması, işçilərin digər hüquq və maraqlarının müdafiəsidir.

Zəfər Məmmədov Kollektiv müqavilələrə Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsinin 31-ci maddəsinə uyğun olaraq təhsil işçilərinin əmək, sosial, iqtisadi, o cümlədən əməyinin ödənilməsi qaydaları və miqdarı, müavinenlərin, əlavələrin və digər ödmələrin müəyyən edilməsi, iş və istirahət vaxtı, məzuniyyətlərin müddətləri

haqqında şərtlərin öz əksini tapdıqum diqqətə çatdırıb. Həmin sənəddə dəhə sonra işçilərin əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün oləvə təminatların müəyyən edilməsi, işəgötürənin təşəbbüs ilə işçinin əmək müqaviləsi ləğv edilərək həmkarlar İttifaqı təşkilat ilə razılışmaların aparılması və digər öhdəliklərin də olduğunu deyib.

Bildirilib ki, Həmkarlar İttifaqı komiteleri Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 309-cu maddəsinə əldə rəhbər tutaraq İttifaq üzvləri ilə bağlı bir sıra məsələləri iş planlarına daxil ediblər. Bunlar İttifaq üzvlərinin əmək hüquqlarının müdafiəsi, onlara əməkhaqqı və digər səsial ödəmələrin verilməsi, dərs və iş bölgüsü, kollektiv və əmək müqavilələrinin şərtlərinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar araşdırılmaların aparılması, işçilərin digər hüquq və maraqlarının müdafiəsidir.

Şəbə müdiri sonra ATİAHİ Respublika Komitəsinin tabeliyində olan üzv təşkilatlarının yerlərdə görüldüyü işlər, mövcud çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı reallaşdırıldıları tədbirlər barədə ətraflı söz açıb.

Z.Məmmədov araştırma zamanı göstərilən nöqsan və çatışmazlıqların tezliklə aradan qaldırılması üçün ATİAHİ-nin xidmetində olan həmkarlar İttifaqı komitələri

ne, ilk təşkilatların sədrlerinə əməli köməkli göstərildiyini və müvafiq tövsiyələr verildiyini də qeyd edib.

Yığıncaqdə əhemmənin ATİAHİ Respublika Komitəsinin katibi, şəbə müdiri Mübariz Eyvazovun komitənin bündə göstəriciləri və aparatın şəhərə cədvəli ilə bağlı məlumatları müzakirə edilərək müvafiq qərar qəbul olunub.

Sona ATİAHİ Respublika Komitəsinin şəbə müdirini Mirzə Cəferzadənin ATİAHİ Respublika Komitəsinin Məclis üzvləri arasında qismən deyişiklik edilməsi barədə məlumatı müzakirə edilərək müvafiq qərar qəbul olunub.

ATİAHİ Salyan, Quba, Kəlbəcər, İsləmli rayon komitələrinin sədrleri çıxış edərək rəhbərlik etdikləri təşkilatların göründükleri işlərdən danışıblar.

Çıxış edənlər ATİAHİ Respublika Komitəsinin həyata keçirdiyi tədbirlərin əhəmiyyətinə toxunaraq bütövlük də təşkilatın görüldüyü işləri yüksək qiymətləndiriblər.

Geniş fikir mübadiləsi və işgəzarlıq şəraitində keçən yığıncağı Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının şəbə Səttar Möhbaliyev yekunlaşdırıraq müzakirə olunan məsələlərlə bağlı məclis iştakarçılarına bir sıra tövsiyələr verib və sondan hamya uğurlar arzulayıb.

Samirə KƏRİMOVA

Noyabrın 19-da Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin (ATİAHİ) III Məclisi keçirilib. Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının konfrans zalında keçirilən yığıncaqdə paytaxt rayonlarının, eləcə də respublikanın müxtəlif bölgələrinin TİAHİ komitələrinin, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllim və tələbə həmkarlar İttifaqı təşkilatlarının sədrleri iştirak ediblər.

Yığıncaqdə ilk olaraq ATİAHİ Respublika Komitəsinin III Məclisinin gündəliyi və reqlamenti təsdiq olunub. Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının şəbə Səttar Möhbaliyev deputatı Səttar Möhbaliyev

"Ölkəmizi tanıyaq"

"Ölkəmizi tanıyaq" devizi ilə keçirilen maarifləndirici tur-aksiyaya qoşulan Füzuli rayonunun məktəbliləri Qəbələ-Şəki-Zaqatala marşrutu üzərə ekskursiyada olublar.

Təhsil şöbəsindən aldığımız məlumatə görə, Horadiz şəhərində tur-aksiyada iştirak edəcək məktəblilərlə görüş keçirilib. Rayon ictimaiyyəti nümayəndələrinin, təhsil işçilərinin və valideynlərin iştirak etdiyi mərasimə Füzuli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ali Əliyev və təhsil şöbəsinin müdürü Ramella Memədova çıxış edərək, respublikamızın bölgələrinin sosial-iqtisadi inkişafından, aparılan geniş tikinti-quruculuq işlərindən, ölkəmizdə gənclərə göstərilən hərəkəfli dövlət qayğısına danışır, Prezident İlham Əliyevin tapşırıqına əsasən keçirilən maarifləndirici tur-aksiyaların əhəmiyyətini vürgülayıblar.

Şagirdlər müasir turizm infrastrukturuna malik olan Qəbə-

lədə "Tufandağ" Xızıkcılık Kompleksinə, Cuxur Qəbəla Tarix və Mədəniyyət Qoruğuna, udilərin yaşadığı Nic kəndinə baş çəkilərlər. Zəngin Şəki mətbəxi, Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu, Şəki xanlarının sarayı, Yuxarı Karvansaray, Aşağı Karvansaray, Cümə məscidi və Kiş kəndindəki qədim Alban məbədi, "Marxal" müalicəvi istirahət kompleksi, Heydər Əliyev Mərkəzi, Bayraq Muzeyi, "ABAD" Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzi tur-aksiya iştirakçılarda zəngin təssərvət yaradıb. Məktəblilər gülçülük, tütünçülük və findiqçılıqla məşhur olan Zaqatalada da olublar. Onlar Heydər Əliyev Mərkəzini ziyaret edib, müasir findiq emali müəssisəsi, tütünçülük təsərrüfatları ilə tanış olub, Tarix-Mədəniyyət Qoruğuna baş çəkib, Dədə Qorqud Meydanını geziblər. Qədim və müasir Zaqatala haqqında məlumatlar da tur-aksiya iştirakçılarının böyük maraşına səbəb olub.

Suqra Novruzova

Ağstafa şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi

"Keçmişimizi bilməliyik ki, gələcəyə daha inamlı addımlayaq".

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZIRLIYI

"Yaxşı müəllim şagirdləri üçün nümunə olmalıdır"

Gülbəniz Seyidova: "Bir müəllim üçün ən böyük sevinc mənbəyi onun şagirdlərinin uğurlarıdır"

Gülbəniz Seyidova 1955-ci ildə Qax rayonunda anadan olub. 1977-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini bitirib. Əmək fəaliyyətinə Qax şəhərindəki 111 nömrəli peşə

hissəsi olana qədər davam edəcək.

- Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərs ilinin prioritet fəaliyyət istiqamətləri barədə təhsil nazirinin əmri ilə tamşıq yeni dərs ilində məktəblər qarşısında "Dövlət Strategiyası"nın irəli sürdüyü hədəflərin reallaşdırılması sahəndə yeni vəzifələr müəyyənləşdirir. Məktəbinizdə bu sahədə hansı işlərin görülməsi planlaşdırılır?

- Deyərdim ki, biz artıq bu işe başlamışıq. Bu yaxınlarda "Azərbaycanlıq məfkuresi" adlı seminar keçirdik. Məktəbimizin kollektivi belə hesab edir ki, gənclərin azərbaycanlıq ideologiyası ruhunda tərbiyəsi dövrümüzün tələb və çağrışlarından irəli gələn vəzifədir və təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına təsir edən amillərdən biri hesab olunur. Məktəbimizdə üç dildə təhsilin olduğunu nəzərə alsaq, bu tədbir her birimizə bir dala xatırlatdı ki, Azərbaycan Azərbaycanda yaşayan bütün milətlərin vətənidir və bu torpağa ehtiram, onun vətəndaşı olmaqdan qürur hissə duymaq hər bir kəsin ovlaqlı borcudur.

- Bu gün təhsilin ən aktual problemi kimi nəyi hesab edirsiniz?

- Mən deyərdim ki, qiymətləndirməni. Real qiymətləndirmə müəllimləri və valideynləri hər bir şagirdin təlim nöticələri və müvəffəqiyətləri haqqında məlumatlarla temin etməlidir. Şagirdlərin topladıqları ballar ayrıldıqda götürüldükde onların fealiyyətini qiymətləndirmək üçün kifayət deyildir. Qiymətləndirmə düzgün aparılmışda valideyn-uşaq münasibətlərində ziddiyyətlərə gotirib çıxarr. Çalışmalıyıq ki, qiymətləndirmə şagirdə öz fərdi inkişaf səviyyəsini üzərə çıxarmaqdə kömək eləsin. Qiymətləndirmə sahəsində gedən islahatlar da bu prosesin elə təşkil etməyə yönəlməlidir ki, nöticədə şagird öz zəif və güclü tərəflərini, maraq və qabiliyətlərini aşkarla çıxarsın.

- Bu gün yaxşı müəllim olmaq çətindirmi?

- Əslində, yox. Bu gün gəncliyin qarşısında böyük imkanlar açılmışdır, yeniliklərin tətbiq olunması üçün meydən genişdir. Yaxşı müəllim liderdir və bu, cəsəretliliyə, əməkdaşlığı söyleyin. Yaxşı müəllimlər öz şagirdləri üçün nümunə olmalıdır. Müəllim elə fealiyyət göstərməlidir ki, şagirdlərinin bəyinlərində və qəlbində müsbət kefiyyətlərin yaranmasına kömək etsin. Gənclər unutmasın ki, biz təkcə öyrənmə prosesində müəllim rolunu oynamırıq. Bütün davranışlarımızla birlikdə dərsdən kənar vaxtlarda da bizim başqa insanlarla münasibətlərimiz, qarşalar necə qəbul etməyimiz, məqsədlərimizi necə müəyyənləşdirməyimizdən və şagirdlərimiz nümunə götürürler.

məktəbində müəllim işləməklə başlayıb. 1987-ci ilin sentyabrından isə şəhər 2 nömrəli məktəb-liseyədə Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi işləyir.

- Siz müəllim kimi uzun bir yol keçmisiniz. Nə vaxtsa nəyəsə təsəssüflənmisiniz?

- Olub. Bilirsiniz, müəllimin həyatının çox hissəsi məktəb partaları arasında keçir. Bu yolda uzundur, bir ömür qədər. İcimdə bir neğmə var və mən bu yolu "müəllimin himni" adlandırdıqım həmin neğmə ilə keçmişəm. Bu neğmə mənim işim və şagirdlərimə olan sevgimdən yaranıb. Kimin ki varlığı bu sevgi ilə yoğunlaşdırıb, müəllim olmasın. Bax, belələrini görəndə təsəssüflənirəm.

- Siz Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimisiniz. Əldə etdiyiniz uğurlara görə kimə minnətdərsiniz?

- İşlədiyim məktəbə, onun kollektivin... Belə coşqun təbiətlə, təşəbbüskar, zəhmətkeş insanlarla işləmək əsl səadətdir. Bir ideyanın oträfində ol-olə vermek, bir-birini sözsüz anlamaq, məsuliyət hiss etmək kollektivimizin uğurlarının əsasında duran başlıca keyfiyyətlərdir. Mən Şəker müəllimin rəhbərlik etdiyi məktəbdə sözün əsl mənasında "bəsdim", bu işgəzar, bir sözdən soni anlayan qaynar enerjili insanın əhatəsində olmaq, onun bitib-tükənməyen tekliflərinin, layihələrinin, tədbirlərinin axarında üzük özü bir məktəbdir, həm də çox böyük məktəb.

Bir müəllim üçün ən böyük həzz və sevinc mənbəyi onun şagirdlərinin uğurlarıdır. Şagirdim Qaraxova Güney Məcid qızı "Ədəbiyyat biliciləri" respublika məsəbəqəsində iki dəfə birinci olanda, respublika Fənn Olimpiadalarının finalında uğurla iştirak edərək üçüncü yeri tuttunda mən müəllim olmamışın, zəhmətinin barımı görməyin necə gözəl hiss olduğunu bir dənə anladım. Şərifzadə Murad Həbil oğlu ümummilli lider Heydər Əliyev həsi olsunmuş "Ən yaxşı təqdimat" respublika məsəbəqəsində birinci yeri tutdu. Onun əzminimi, çalışmadan usanmayaq öz üzərində işləməsinə, hər sözə, her cümləyə yaradıcılıqla yanaşmasını gördükdən anladım ki, o, gələcək həyatında dəha böyük uğurlara imza atacaqdır. Ən yaxşı müəllimlər çox vaxt öz şagirdlərindən öyrənir, men də ugur pille-si ilə addımlayan bu gənclərdən cəsur olub risq etməkdən qorxmamağı, həyatın qarşısına çıxardığı pis-yaxşı - her şeyi dəyərləndirməyi öyrəndim. Belə misallar müəllimlik həyatında onlarlardır. Bütün bunlar ona görə fərqlidir ki, işinlə ölkəmizə, millətimizə fayda verdiyinə bir dəha əmin olursan, çünki istedadlı şagirdlər vətənimizin gələcəyini yaradacaqlar, onlar bizim sahib olduğumuz ən böyük sərvətdir.

Günay MAHMUDOVA,
Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzərə məsul şəxsi

"Fərqli dil, fərqli bir ruh"

Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin təşkilatçılığı ilə "Fərqli dil, fərqli ruh" adlı seminar keçirilib. Xirdalan şəhərində yerləşən Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil olunan seminarda Dövlət İmtahan Mərkəzinin, Təhsil İşçilərinin Peşəkar Inkişafı İnstitutunun, "British Council" təşkilatının, "Ufüq" Daimi Inkişaf Mərkəzinin əməkdaşları, təhsil şöbələrinin nümayəndələri və ümumtəhsil müəssisələrinin xarici dil müəllimləri iştirak ediblər.

Tədbir giriş sözü ilə açan təhsil şöbəsinin metodisti Səkinə Abbasova seminar keçirilməsində məqsədin müəllimləri xarici dillerin tədrisində tətbiq olunan innovativ metodlara tanış etmək, onlara müasir tədris resurslarından istifadə qaydalarını öyrətmək olduğunu bildirib.

Cıxış edən Dövlət İmtahan Mərkəzinin xarici diller üzrə seminar rohberi Şəhla Musayeva 2019-cu ildə keçiriləcək orta məktəblərin buraxılış və ali məktəblərə qəbul imtahanlarında tətbiq olunacaq yeniliklər haqqında ətraflı məlumat verib. Qeyd olunub ki, yeni qəbul modelində nəzərdə tutulan dəyişikliklər abituryentlərin biliklərinin dəqiq şəkildə üzə çıxarılmasına kömək göstərmək məqsədi daşıyır.

"British Council" təşkilatının layihə meneceri Flora Poladova xarici dillerin tədrisi zamanı şagirdlərə dirləmə bacarıqlarını inkişaf etdirmek üçün dərsin planlaşdırılmasından, müvafiq tədris resurslarının seçilməsindən və tədris metodologiyalarından söz açıb, müxtəlif strateji istiqamətlərə toxunub.

Digər çıxışçılar ingilis dilinin müasir təlim metodlarından, şagirdlərə oxu, yazı, dirləmə və dənişəq bacarıqlarını inkişaf etdirmək istiqamətdə istifadə olunan tədris materiallarından danışıblar.

Sonda seminar iştirakçılarının sualları cavablandırılırlı.

Aysel TAHİROVA,
Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzərə məsul şəxsi

"Dəyirmi masa"

Ağstafa şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbdə "Uşaq hüquqları aylığı" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilib.

"Uşaq hüquqları aylığı"nın keçirilməsinə məqsəd BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasının qəbul olunmasının iddönümü və 20 noyabr - Dünya Uşaqlar Günü ərafinə uşaqların diqqətin artırılması, uşaq hüquqlarının qorunması vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılmasıdır.

"Dəyirmi masa"da ölkəmizdə uşaq hüquqlarının müdafiəsi sahəsində görünen işlər barədə məlumat verilib, uşaq hüquqlarının dövlət tərəfindən müdafiəsi, yetkinlik yaşına çatmayışlar arasında qanunpozmalar haqqında və uşaqların qarşısında duran vəzifələr barədə ətraflı danışılıb. Şagirdlər uşaq hüquqlarını əks etdirən səhnəciklər və ədəbi-bədii kompozisiyalar nümayiş etdiriblər.

Nəcibə VƏLİYEVƏ,
Ağstafa Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzərə məsul şəxsi

Ağacəkmə kampaniyası

Ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması və ətraf mühitin qorunması məqsədi ilə Lənkəran Şəhər Təhsil Şöbəsinin tabeliyində olan məktəblərin ərazisində ağacəkmə kampaniyası həyata keçirilib.

Təhsil şöbəsindən aldığımız məlumatə görə, şəhər 2, 10 nömrəli, Hirkan qəsəbə, Şürük, Parakənd kənd tam orta məktəblərinin və şəhər təhsil şöbəsinin həyətində 500-dən çox ağac ekilib.

Tədbirdə Lənkəran Dövlət Universitetinin tələbələri də yaxından iştirak ediblər.

Səhifəni hazırladı: Şakir CƏFƏROV

Cümhuriyyət dövründə təhsildə qadınlar

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qadınların maariflənməsinə xüsusi həssaslıqla yanaşındı

Meryem YƏHYAYEVA,
Ismayıllı rayonu, Cülyan kənd
tam orta məktəbinin tərbiyə işləri
üzrə direktor müavini

Azərbaycanda qadın feallığının əsaslarını və ənənələrini aşasında tarixi palitranın kifayət qədər zəngin olduğunu şahidi olur: Heyran Nisə Bəyim, Tuti Bikə, Dəspinə xatun, Sara xatun diplomatiya, Məhsəti Gəncəvi, Xurşudbanu Natavan, Heyran xanım, Fatma xanım KəmİNə və başqları ədəbiyyat sahəsində öz sözlərinə demis qadınlarımızdan hesab olunurlar.

XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlində Azərbaycanda qadınların ictimai feallığı daha artıq hiss edilməye başlamışdı. Bəhs edilən dövrde baş verən siyasi, iqtisadi və mədəni proseslər bu feallığı bir az da sıyrıldırdı. O vaxtın qabaqcıl qadınları kifayət qədər düşünülmüş dərəcədə yeni gender münasibətlərinin kontekstini yaradırdılar. İlk qadın məktəblərinin, qadın yaşlıcaqlarının və xeyriyyə cəmiyyətinin yaradılması digər qadınları da bu fealiyyətə celb etməyə çalışırdılar. Azərbaycan cəmiyyətinin kübar qadınları yaxşı təhsil almış ve tez-tez xaricə olmuşdu. Qızların təhsili ilə bağlı çoxsaylı problemlərinin olduğu dövrde təsadüfi deyil ki, həmin qadınların serf etdikləri əsas qüvvə, məhz maarifçilik fealiyyəti sahəsində olmuşdur. Demokratik qanadın qadınları H.Məlikova,

A.Əfəndiyeva, X.Əlibəyova, X.Vəzirova və bir çox başqları arası özləri təhsil prosesinin mərkəzində dayanır, onu yaradıvər azərbaycanlı qızlar üçün məktəblərdə müəllimlik edirdilər. Beləliklə, Azərbaycanda qadın feallığı öz yoluña maarifçilik və xeyriyyəçilik ideyalarını yaymaqla başlamışdır. Çünkü o dövrün görkəmli maarifçiləri çox yaxşı başa düşürdülər ki, təhsilsiz qadın heç bir zaman cəmiyyətdə layiq olduğu mövqeyi əldə edə bilməyəcəkdir.

1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması Azərbaycan qadının demokratik cəmiyyətin fəal üzvünə çevriləməsi üçün geniş imkanlar açdı. Yaxın Şərqi ilk demokratik dövləti kişi və qadın hüquqlarını bərabərşədirdi. Buna qədərki dövrde nəinki Azərbaycan qadınları, hətta kişilərinin də böyük eksəriyyəti səsvermə hüququndan məhrum idilər. Yalnız 1918-ci ildə AXC Şərqdə ilk dəfə olaraq bütün vətəndaşlarına, o cümlədən qadınlara səsvermə hüququ verdi. Bu qadınlar əsasən mədəni-maarif və ictimai sahədə tanınışları da, kökündə maarifçilik missiyası duran həm pedaqoji, həm də publisistik fealiyyətlərinə görə kişilərdən geri qalmırdılar. Halbuki, 1918-ci ildə Azərbaycanda bir qadının ziyanlı elitada çalışması, bu sahədə çalışan bir kişinin fealiyyətindən an aza iki dəfə çatın idi.

XIX əsrin sonlarında olduğu kimi, AXC dövründə də qadınların maariflənməsi məsələsinə xüsusi həssaslıqla yanaşılırlar. Həmin dövrə 4 qadın gimnaziyası, 3 Müqəddəs Nina qız tədris müəssisəsi fealiyyət göstərirdi. 1919-cu ilin 11 avqustunda Xalq Maarif Nazirliyinin qərarı ilə Bakı, Gəncə və Nuxadakı (Şəki) Müqəddəs Nina qız tədris müəssisələrinin adları dəyişdirilərək Bakıda birinci Azərbaycan qız gimnaziyası, Gəncə və Nuxadakılar isə qız gimnaziyaları adlandırıldı.

bu təhsil ocaqları səkkizillik idi. Sonuncu sinif pedaqoji təhsil hüquq verirdi.

Azərbaycanın qadın maarifpərvənləri arasında Bakı və Tiflis qadın məktəblərinin müəllimi Gövhər Oqayıbovani, Naxçıvanda ilk qadın müəllim Fatma Hacınskaya. Firudin bey Köçərlinin heyat yoldaşı, Bakı qadın seminarı yasının müəllimi, Zaqatala pedaqoji texnikumun və Şəki uşaq evinin direktoru işləmiş Badisəba Köçərlini misal göstərmək lazımdır. Badisəba Köçərli “Şəref nişanı” ordeni ilə təltif olunmuşdu.

Azərbaycanda mədəni-maarif işləri sahəsində fealiyyət göstərmiş “Nəşri-maarif” xeyriyyə cəmiyyətin fealiyyətin ilk mərhələsində

XIX əsrin sonlarında olduğu kimi, AXC dövründə də qadınların maariflənməsi məsələsinə xüsusi həssaslıqla yanaşılırlar. Həmin dövrə 4 qadın gimnaziyası, 3 Müqəddəs Nina qız tədris müəssisəsi fealiyyət göstərirdi. 1919-cu ilin 11 avqustunda Xalq Maarif Nazirliyinin qərarı ilə Bakı, Gəncə və Nuxadakı (Şəki) Müqəddəs Nina qız tədris müəssisələrinin adları dəyişdirilərək Bakıda birinci Azərbaycan qız gimnaziyası, Gəncə və Nuxadakılar isə qız gimnaziyaları adlandırıldı.

“Baki quberniyası müsəlman əhalisi arasında savadı artıran cəmiyyət” de adlandırdılar. Cəmiyyətin həm qız, həm də oğlan məktəbləri fealiyyət göstərirdi ki, qız məktəbində N.Axundova, İ.Heydərova, H.Məlikova, D.Muradxanova, Ş.Əfəndiyeva kimi görkəmli pedaqoqlar və ali seminarı təhsilli müəllimlər çalışırdılar. “Nəşri-maarif” cəmiyyəti AXC dövründə də ölkənin mədəni-maarif həyatında müüm rol oynamış, əhalinin maariflənməsinə, milli mədəniyyətin inkişafına xidmət etmişdir.

1919-cu ildə Bakıda fealiyyət göstərən milli gimnaziyanın müdürü Peterburqdə Bestujev adına Ali Pedagoji Kursu bitirmiş Səlimə xanım Yaqubova təyin edilmişdi. Azərbaycanın təcrübəli pedaqoqları Xədicə xanım Ağayeva, Reyhan

xanım Axundova, Cənnət xanım Muğrənskaya, Mina xanım Minasova burada gelecek müəllimlərin təlim-tərbiyəsi ilə möşgül olurdular.

Gəncədə ziyalı qadınlar xeyriyyə cəmiyyəti yaratmışdılar. Bir İşde Cavahir xanım Rəfibəyli, Həcor xanım Şeyxzamanova, Bilqeyis xanım Qaziyeva böyük soy göstərir, qadınlara üçün teatr tamaşaları teşkil edir, ermənilərin törətdikləri qırğını nöticəsində kimsəsiz, yetim qalmış, qacqın düşmüş uşaqları öz himayələrinə alırdılar.

Azərbaycanın görkəmli sənəcisi, milyonçu və xeyriyyəçi Murtuza Muxtarovun həyat yoldaşı Liza Muxtarovanın sədrlik etdiyi Bakı Mütəsləman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyətinin yoxsul qızlar üçün açdığı peşə məktəbi 1918-ci il mart soyqırımı zamanı bağlanmış, 1919-cu ilin evvəllərində fealiyyətini yeniden bərpa etmişdir. Liza xanım ehtiyacı olan gənclər qayıq göstərir, yardım edirdi. Azərbaycanda qadın təhsilinin inkişafına çalışırdı. O, Müqəddəs Nina qız məktəbinin qeyy়umluq şurasının sədri olmuşdur.

Görkəmli ictimai-siyasi və dövlət xadımı Nəsib bəy Yusifbəylinin həyat yoldaşı Eynülhəyət Yusifbəyli Sankt-Peterburq ali qadın kurslarının fizika-riyaziyyat fakültəsini bitirmiştir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə maarif sahəsində çalışmış, Bakı Müqəddəs Nina qadın gimnaziyasında, Bakı realni məktəbində riyaziyyat məlumat, Maarif Nazirliyinin inspektorunu olmuşdur.

Azərbaycanın ilk maarifpərvər qadınlarından biri hesab olunan Şəfiqə Əsfandizadə də uzun müddət Aleksandr qız “Rus-müsəlman məktəbi”ndə müəllim işləmişdir. Cənubi Qafqaz müsəlman qadın müəllimlərinin Kazan şəhərində

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

çağırılmış qurultayına nümayəndə seçilmiş, qurultaya çıxış etmişdir. Xalq Cümhuriyyəti devrildikdən sonra ərizə verərək istefaya çıxmışdır.

Həsən bəy Zərdabinin həyat yoldaşı və silahdaşı Hənife Məlikova, Tiflisde Müqəddəs Nina qız gimnaziyasını bitirdikdən sonra pedaqoji fealiyyətə başlamışdır. AXC dövründə birinci qadın təhsil məktəbində müdir vezifəsində çalışmışdır (1918-1920).

Azərbaycanın görkəmli sənəcisi, milyonçu və xeyriyyəçi Murtuza Muxtarovun həyat yoldaşı Liza Muxtarovanın sədrlik etdiyi Bakı Mütəsləman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyətinin yoxsul qızlar üçün açdığı peşə məktəbi 1918-ci il mart soyqırımı zamanı bağlanmış, 1919-cu ilin evvəllərində fealiyyətini yeniden bərpa etmişdir. Liza xanım ehtiyacı olan gənclər qayıq göstərir, yardım edirdi. Azərbaycanda qadın təhsilinin inkişafına çalışırdı. O, Müqəddəs Nina qız məktəbinin qeyy়umluq şurasının sədri olmuşdur.

Görkəmli ictimai-siyasi və dövlət xadımı Nəsib bəy Yusifbəylinin həyat yoldaşı Eynülhəyət Yusifbəyli Sankt-Peterburq ali qadın kurslarının fizika-riyaziyyat fakültəsini bitirmiştir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə maarif sahəsində çalışmış, Bakı Müqəddəs Nina qadın gimnaziyasında, Bakı realni məktəbində riyaziyyat məlumat, Maarif Nazirliyinin inspektorunu olmuşdur.

Azərbaycan tarixində şanlı səhifə yaradmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mövcudluğu uzun çəkmədi. 1920-ci ildə onu əvez edən zoraklıq, “bərabərəşdirme” prinsipine əsaslanmış sovet hakimiyyəti, bütün nəqliyyətlərin asıl olmayıraq, bütün nəqliyyətlərinə görə məktəbə, müəllimlər borcluq... Həyatını müəllimliyə həsr edən insanlar, həqiqətən, fədakar, xalqına, millətinə sədəqətlə, eyni zamanda qəhrəmanlıq göstərən insanlardır...”.

Epilepsiya tutmasını aşkarlayan “ağılı” bilerzik

Yusif ƏLİYEV

Hollanda alımları epilepsiya xəstəliyinin əlamətlərini müəyyənləşdirən və ətrafdakıları xəbərdar edən “Nightwatch” adlı “ağılı” bilerzik hazırlayıb.

www.life.ru saytının məlumatına görə, sözügedən bilerzik sahibin nəbzini və əzələyi yüksəlməsi analiz edir. Epilepsiya xəstəliyinin əlamətləri aşkar edilən kimi qurğuda qırmızı rəngli sensor işıq saçmağa başlayır və səs sinyali eşidilir.

“Nightwatch” cihazı epilepsiyanın əziyyət çökən 28 nəfər üzərində sınadından keçirilib. Bilerziklər sınadalar zamanı 809 epilepsiya tutması aşkar edib.

“Ağılı” bloknot təqdim edilib

“Xiaomi” şirkəti tərəfində hazırlanmış bloknot avtomatik olaraq bütün yazıları rəqəmsallaşdırır.

www.hi-tech.mail.ru saytının məlumatına görə, bloknotda istifadə edilən elektromaqnit rezonans texnologiyası qələmə çəkilməş xətləri yüksək dəqiqliklə müəyyənəşdirməyə imkan verir. Elektronika bu sinyali emal edərək onu rəqəmsal şəklində saxlayır. Beləliklə, konsept, şəkil, çertyoqları yadda saxlamaq mümkün olur. Bundan başqa, bloknotda əllə yazılmış mətnin tanınması funksiyası mövcuddur; metn avtomatik olaraq “Word” şəhədindən çevrilir. Bloknot istənilən kağızla işləyir. Bütün yazıları “iOS”, “Android” və “Windows 10” üçün proqramlar vasitəsilə saxlamaq mümkündür.

“6G” texnologiyasının hazırlığına başlanıb

2019-cu ildə “5G” şəbəkəsinin aktiv kommersiya istismarı planlaşdırılıb. Artıq yeni nəsil şəbəkəni dəstəkləyən ilk smartfonlar təqdim edilib. Bir neçə il sonra bu texnologiya dünyanın bütün regionlarında geniş yayılacaq.

www.ixbt.com saytının məlumatına əsasən, Çinin Sənaye və İnfomasiyalasdırma Nazirliyində “5G” hazırlığı bölməsinə rəhbərlik edən Suu Ksii bildirib ki, bu il konseptual mərhələdə “6G” texnologiyasının hazırlanması prosesiə başlanılib. Onun sözlərinə görə, hazırda Çin, ABŞ, Rusiya, Avropa Birliyi ölkələri “6G” texnologiyası üzərində çalışırlar. “6G” şəbəkəsində məlumatların ötürülmə süriti nəzəri çəhatdən 1 TB/saniyəyə yaxınlaşa bilər. Əhatə dairəsinin yalnız Yer kürəsində deyil, həm də suyun altında olacaq olması “6G” texnologiyasının əsas özelliyi olacaq.

Məktəblər idman mübarizəsində

Rəşad ZİYADOV

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, Milli Olimpiya Komitəsi və Azərbaycan Məktəb İdmənları Federasiyasının birgə əməkdaşlığı ilə keçirilən “Məktəblər arasında respublika çempionatı”nın məktəbdaxili mərhələsi başa çatıb. Noyabrın 1-dən isə rayondaxili mərhələyə start verilib. Qeyd edək ki, məktəbdaxili mərhələdə ümumilikdə 2397 orta məktəb iştirak edib. Yarışlarda bağlı məlumat əldə etmək üçün “Təhsil” Respublika İdman Mərkəzinin direktoru, “Məktəblər arasında respublika çempionatı”nın hakimlər kollegiyasının üzvü Natiq Lahicovla görüşdük. Bize çempionatla bağlı ətraflı məlumat verən N.Lahicov bildirdi ki, “Məktəblər arasında respublika çempionatı” - məktəblər arasında müvafiq idman növləri üzrə keçirilen yarışlardır. Yarış badən tərbiyəsi və idmanın məktəblərdə kütləviyyinin artırılmasına və sağlam həyat tərziinin aşlanmasına təkan vermək məqsədi ilə təşkil edilib. Burada məqsəd məktəblilər arasında badən tərbiyəsi və idmani təbliğ etmək, sinifdənxaric və məktəbdən kənar fəaliyyət

Respublika çempionatının rayondaxili mərhələsində 50562 şagird 2397 məktəbin şərəfini qoruyacaq

səhəsində ümumtəhsil məktəblərinin bu istiqamətdə işini qiymətləndirmək, məktəblilərdən ibarət yığma komandanın həyətini müəyyənləşdirmək, müxtəlif idman növü üzrə qalib məktəblərin idmançılarının aidiyəti beynəlxalq yarışlarda iştirakını təşkil etməkdən ibarətdir. Bunda başqa, ümumtəhsil müəssisələrində fiziki tərbiyə fənninin tədrisinin forma və metodlarını, sinifdənxaric və məktəbdən kənar kütləvi bədən tərbiyəsi və idman işlərini təkmilləşdirmək, aidiyəti idman federasiyaları ilə birgə ümumtəhsil müəssisələri, uşaqlar idman məktəbləri ilə əməkdaşlığı genişləndirmək də vacib vəzifələrdəndir. Natiq Lahicov orta məktəblərin yarışlara müxtəlif idman növləri üzrə qatılmasından danışaraq bildirib ki, basketbol idman növü üzrə yarışlarda 1303 məktəbdən 15636, basketbol idman növü üzrə yarışlarda 1442 orta məktəbdən 17304, şahmat idman növü üzrə yarışlarda isə 675 orta məktəb üzrə 4050 şagird iştirak edəcək. Ümumilikdə rayondaxili mərhələdə 2397 orta məktəb üzrə 50562 şagird mübarizə aparır. Bu mərhələyə noyabr ayının sonunda yekun vurula-

üzrə 2262 orta məktəbdən 54288, şahmat idman növü üzrə yarışlarda isə 675 orta məktəb üzrə 16200 şagird iştirak edib. İdman mərkəzinin direktoru ümumilikdə məktəbdaxili yarışlara 2397 məktəb üzrə 4 idman növü üzrə (şahmat, atletika, voleybol və basketbol) 202248 şagirdin qatılığını söyləyib.

Rayondaxili mərhələdən səhəbət açan Natiq Lahicov qeyd edib ki, burada 2397 orta məktəbin iştirakı qeyd olunub. Belə ki, atletika idman növü üzrə yarışlarda 2262 orta məktəbdən 13572, voleybol üzrə yarışlarda 1303 məktəbdən 15636, basketbol idman növü üzrə yarışlarda 1442 orta məktəbdən 17304, şahmat idman növü üzrə yarışlarda isə 675 orta məktəb üzrə 4050 şagird iştirak edəcək. Ümumilikdə rayondaxili mərhələdə 2397 orta məktəb üzrə 50562 şagird mübarizə aparır. Bu mərhələyə noyabr ayının sonunda yekun vurula-

caq: “Dekabrun 5-dən isə artıq voleybol və basketbol idman növləri üzrə zona yarışlarına start verilecek. Zona yarışlarında hər bir rayon (şəhər) üzrə rayondaxili mərhələdə birinci yeri tutan komandalar iştirak edəcək.”

N.Lahicov çempionatın keçirilməsinin üzvü Natiq Lahicov bildirib ki, çempionatın III mərhələsinin idman növləri üzrə qalibləri təşkilatçılar tərəfindən diplomla təltif ediləcəklər. “Yarışların final mərhələsində idman növləri üzrə I, II və III yerləri tutan komandalar və möşqecilər təşkilatçılar tərəfindən kubok, medal, müvafiq dərəcəli diplom və xatirə hədiyyələri ilə təltif olunacaqlar. Yarışlara mütəmadi azarkeşlik edən məktəbə “Ən yaradıcı və coşqulu azarkeş məktəb” nominasiyasında xüsusi mükafat veriləcək.

Yarışların mükafatlandırma mərhələsində dənisan hakimlər kollegiyasının üzvü Natiq Lahicov bildirib ki, çempionatın III mərhələsinin idman növləri üzrə qalibləri təşkilatçılar tərəfindən diplomla təltif ediləcəklər. “Yarışların final mərhələsində idman növləri üzrə I, II və III yerləri tutan komandalar və möşqecilər təşkilatçılar tərəfindən kubok, medal, müvafiq dərəcəli diplom və xatirə hədiyyələri ilə təltif olunacaqlar. Yarışlara mütəmadi azarkeşlik edən məktəbə “Ən yaradıcı və coşqulu azarkeş məktəb” nominasiyasında xüsusi mükafat veriləcək.

“Azərbaycan məktəbi”

Jurnal yeni görünüş, forma və məzmunda

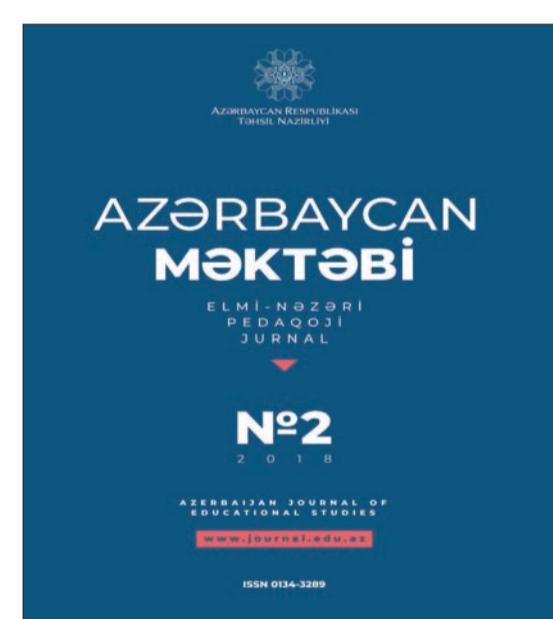
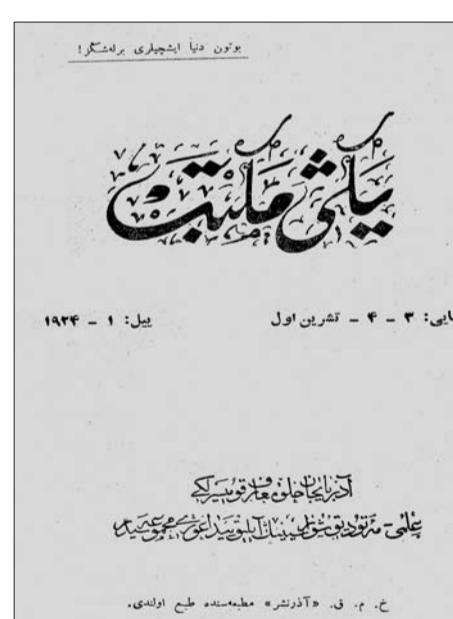
Samira KƏRİMOVA

“Azərbaycan məktəbi” jurnalı. Bu ad respublikamın təhsil ictimaiyyətinə yaxşı tənqidir. Pedagoji mətbuat tariximizin ən uzunömürlü jurnallarından biri hesab olunur. 1924-1930-cu illerde “Yeni məktəb”, 1930-1943-cü illerde “Müəllimə kömək”, 1943-cü ildən başlayaraq isə “Azərbaycan məktəbi” adı ilə nəşr olunub.

Bu jurnalın keçmiş SSRİ-də görkəmlə alımlar, elm kollektivləri, qabaqcıl müəllimlər tərəfindən işlənib hazırlanmış ideyaların və təcrübələrin respublika məktəblərində yayılmasında mühüm rol olib. Həmin dövrədə akademiklər-dən Məmməd Arif, Feyzulla Qasımzadə, Həmid Arası, Məmməd Cəfər, Əşrəf Hüseynov, Məmmədəğa Şirəliyev, müxbir üzvlərdən dil üzrə Əbdüləzəl Demirçizadə, fizika üzrə Abbasqul Abbaszadə, riyaziyyat üzrə Maqsud Cədədov, kimya üzrə Cümşüd Zülfüqarlı, həmçinin metodika məsələlərlərə əlaqədar SSRİ Pedagoji EA-nın akademiki Mehdi Mehdiyəzadə, pedagoji elmlər doktoru Əhməd Seyidov, professor Ağəmməd Abdullayev, Mixail Prokofyev, Aleksandr Osipoviç, Artur Petrovskiy görkəmlə pedagoq, akademik Şalva Amonşəhəli və digər neçə-neçə görkəmlə alımlar jurnalda six əməkdaşlıq əlaqələri qurmuş, özlerinin bir sira qiyaməti fikirlərini məhz bu nəşr vasitəsilə oxulara çatdırılmışdır. Jurnal hər dövrədə öz aktuallığını qoruyub saxlaya bilmədir.

İllərin smağından uğurla çıxan “Azərbaycan məktəbi” jurnalı 2018, 2-ci sayından etibarən yeni məzmun, forma və tərtibatda oxuların ixtiyarına verilib.

Qloballaşan dünyada müasir elmi tədqiqatların neticələrini deyərləndirək, istiqamətlərin müxtəliflik təşkil etdiyini görərik. Ümumiyyətə, bu qiyamətləndirmələri aparan elmi tədqiqat

mərkəzləri əsas üstünlüyü güclü istinad bazasına malik və təsir gücü ölçülü bilən jurnallara verirlər. Elmi jurnalların reytinqi və təsir gücü onun impakt faktorlu olması ilə ölçülür. Ele “Azərbaycan məktəbi” jurnalı da beynəlxalq standartlara cavab veren elmi məqalələrin dərcinə nail olmağı qarşısına məqsəd qoymuş.

Jurnalın elmi yenilikleri çoxdur. Əlbətto ki, bunnardan birincisi elmi məqalələrin indekslənməsidir. Elmi məqalələrin indekslənməsi müəllif hüquqlarının qorunaraq plagiatın qarşısının alınması, məqalənin keyfiyyət dəyərinin və elmi aktuallığının müəyyən edilməsi deməkdir. Keyfiyyət dəyəri olan impakt faktor, beynəlxalq elm aləmindən ne dərəcədə aktual olub ona istinad edilməsi ilə ölçülür. İndeksləmə qurumlarının on böyükü olan Web of Science (WOS) profili üzrə qurulan Web of Knowledge Core Collection çox zəngin bilik və informasiya bazasıdır. “Azərbaycan məktəbi” jurnalının da əsas hədəflərindən biri dərc olunacaq məqalələrin keyfiyyət dəyərini yüksəldərək bu böyük elmi kurumun istinad bazasına daxil olmaq və peda-

qogika sahəsində “Social Science Citation”un siyahısına düşməkdir.

Digər elmi yenilik isə bundan ibarətdir ki, qəbul edilən məqalələrin orijinallığı xüsusi proqramlar vasitəsilə yoxlanılacaq, onların daha rahat axtarışını və istifadəsini təmin etmək məqsədilə DOI (digital object identifier) nömrələri alınacaq.

Bundan başqa, mətbu orqanın www.journal.edu.az adlı yeni sayı oxucuların istifadəsinə verilir. Bu sayıda oxucular və elmi araşdırma aparan tədqiqatçılar jurnalın bütün arxiv nömrələrinin daxil olub məqalələrə tanış olıb ləğəcək, öz məqalələrini internetlə (online submission) jurnalın redaksiyasına göndərə biləcəklər.

Oxucularla sadəcə jurnal vasitəsilə deyil, elmi konfrans və simpoziumlarda, beynəlxalq layihələrdə də görüşməyi düşünən “Azərbaycan məktəbi”nin bütövlikdə təhsil ictimaiyyətinin həm zövqünü, həm də elmi-təcrübə ehtiyaclarını ödəyəcək bir jurnalın çevriləcəyinə eminik.

Ümumi təhsil müəssisələri arasında memorandum imzalanıb

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki 45, 57, 82, 177, 202, 283, 297 nömrəli tam orta məktəblər, 246 nömrəli məktəb-lisey, 291 nömrəli Ekologiya liseyi ilə 36 nömrəli məktəbdə yaradılan Distant Təhsil və İnkışaf Mərkəzi arasında elm və texnologiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb.

Qeyd olunan təhsil müəssisələri ümumi maraq kəsb edən sahələrdə, yəni rəqəmsal laboratoriyaların birgə istifadəsi, mütəsir telim metodlarının mübadiləsi, müellimlərin təkmilləşdirilməsi və kadr potensialının yüksəldilmesi, şagirdlərin şəxsiyyətöñümlü inkişfi istiqamətlərində əməkdaşlıq edəcəklər.

Qeyd edək ki, Distant Təhsil və İnkışaf Mərkəzi Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqəsində qalib gəlmış “Tədrisdə xüsusi distant texnologiyaların istifadə sistəmlərinin inkişafı və iş prosesində müasir təlim texnologiyalarının tətbiqi formaları” layihəsi çərçivəsində yaradılıb. Layihə çərçivəsində 300 müəllim üçün müasir dərslərin hazırlanması və qiyamətləndirilməsi, Prometan interaktiv texnologiyalardan tədris prosesində istifadə istiqamətində təlimlər təşkil edilib.

Fənn olimpiadalarının ilk mərhələsi üçün seçim turu

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində olan ümumi təhsil müəssisələrində Respublika fənn olimpiadalarına hazırlıq məqsədilə sınaq yoxlamaları və monitorinqlər keçiriləbilər.

Respublika fənn olimpiadalarının rayon (şəhər) mərhələsi iştirakçılarının tərkibinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə təşkil edilən sınaq yoxlamalarda VI-XI sinif şagirdləri iştirak edib.

Sınaq yoxlamalarda şagirdlər Azərbaycan dil və ədəbiyyat, tarix, coğrafiya, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, informatika və ingiliscə dili fənləri üzrə biliklərini sınayıblar.

Şagirdlərin yazı işləri fənn müəllimlərindən ibarət komissiya tərəfindən yoxlanılıb. Sınaq yoxlamalarda yaxşı notice göstərən məktəblilər yanvar ayında keçiriləcək Respublika fənn olimpiadalarının rayon (şəhər) mərhələsində iştirak etmə şansı qazanıb.

Qeyd edək ki, Respublika fənn olimpiadalarının keçirilməsindən əsas məqsəd istedadlı şagirdləri aşkarla çıxarmaq, ayrı-ayrı fənlər üzrə istedadı və yaradıcı təfəkkür ilə forqlənen məktəblilərin potensial imkanlarını inkişaf etdirmək, şagirdlərin ixtisas və peşə seçimi məzənnəsinə təsdiq etmək və şəhərin təsdiq etməsi üçün zərər yaratılmadan iştirak etdirdir.

Azərbaycan Təhsil Şurasının ümumi yığıncağı keçirilib

Yusif ƏLİYEV

Noyabrın 17-də Bakı Dövlət Universitetində Azərbaycan Təhsil Şurası icimai Birliyinin ümumi yığıncağı keçirilib. Yığıncaq Şurานın son 5 illik fealiyyətinin hesabatı, yeni redaksiyada Nizamnamasının qəbulu, yeni İdare Heyeti və onun, eləcə də qurumun sədrinin seçilməsi, Nəzarət-Təftiş Komissiyasının hesabatı və yeni tərkibinin formalşdırılması məsələlərini müzakirə edib.

Təhsil Şurasının 144 üzvündən 93 nəfərinin iştirak etdiyi yığıncağı icimai birliyin İdare Heyətinin üzvü, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Elm və innovasiyalar üzrə prorektoru, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor Asef Zamanov açarəq təşkilat üzvlərini salamlayıb və Milli Dirçəlis Gümü münasibətli təbrük edib. Professor A.Zamanov 20 il önce - 1998-ci ildə Azərbaycan müəllimlərinin XI quşultuyunda yaradılmış Təhsil Şurasının təhsilimizin inkişafı və yeni keyfiyyət merhələsinə yüksəlməsi istiqamətindəki nizamnamasından irəli gələn fealiyyətin yüksək qiymətləndirib, onun öz maarifləndiricilik, təhsili idarəetmə orqanlarının diqqətini bu sahnenin problemlərinə çəlb etmək, onların pedaqoji icimaiyyət arasında müzakirəsini təşkil etmək missiyası ilə təhsilimizə dəyərlər təhdidini vurğulayıb. İcləsin sədrini qurumun rəhbəri, Şurana yaradılmasında və ötən müddət ərzində fealiyyətinin istiqamətləndirilməsində böyük rol və zəhməti olan, hazırda sehhətdəki problemlər üzündən iclasda iştirak edə bilməyen tanınmış pedaqoqlımlı, Əməkdar müəllim, professor Əjdər Ağayevə təşkilat üzvləri adından derin minnətdarlıqlı bildirib, ona tezliklə sağalmasını arzulayıb.

Sonra İdare Heyətinin üzvü, Əməkdar müəllim Həqiqə Məmmədova hesabat məruzəsini təqdim edib. Məruzədə son 5 il ərzində qurumun təhsilin müxtəlif aktual mövzularında keçirdiyi beynəlxalq və respublika el-

mi-praktik konfransları, layihələri haqqında etrafı melumat verilib. Daha sonra Şurana Nəzarət-Təftiş Komissiyasının sədrini Arif İbrahimov komissiyannı hesabatını iclas iştirakçılarının diqqətine çatdırıb. Hər iki məruzə ətrafında müzakirələr aparılıb. Yığıncaqdə çıxış edən BDU-nun Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin dekanı, professor Hikmət Əlizadə, Lənkəran RTŞ-nın müdürü Güloğlan Bağırov, təhsil eksperti, BDU-nun professoru Şahlar Əsgərov və b. Şurana ölkədə heyata keçirilen təhsil siyasetinə verdiyi dəstekdən danışıb, onu fealiyyətini və bu fealiyyəti eks etdirən hesabat məruzəsini qənaətbəx qıymətləndiriblər.

Yığıncaqdə Təhsil Şurasının işində, keçiridiyti tədbirdə xüsusi əzmkarlıq göstərən bir qrup təhsil işçisine təşəkkürnamələr təqdim olunub.

Ümumi yığıncaq Təhsil Şurasının yeni İdare Heyəti və Nəzarət-Təftiş Komissiyasını se-

çib. Azərbaycan Təhsil Şurasının sədrliyinə professor Əjdər Ağayevin namizədiyi irəli sürülər də, onun adından selahiyətli nümayəndəsi, qızı Ülvıyyə İbrahimova Əjdər Ağayevin sağlam durumu baxımından bu vəziyyəyə mənəvi davamçısı olan professor Hikmət Əlizadənin namizədiyi irəli sürdüyü bilidir. Hikmət Əlizadənin namizədiyi səsə qoymalarq yekdilliklə qəbul olunub. Beləliklə, İdare Heyətinin üzvü, BDU-nun Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin dekanı, pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor Hikmət Əlizadə Təhsil Şurasının yeni sədrini seçilib. İcləsin sədrini professor Asef Zamanovun təklifi ilə professor Əjdər Ağayev Təhsil Şurasının Fəxri sədrini seçilib.

Qurumun Nizamnaməsi yeni redaksiyada müzakirə edilərək qəbul olunub.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinə ümumi yığıncaq iştirakçılarının müraciati qəbul olunub.

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor Nurəddin Heydərov 538-21-66

Mühasibatlıq 539-67-74

Reklam və elanlar 539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılın və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümlə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynelxalq Bankı 5 sayılı "Mətbuat şöbəsi"

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4570, Sifariş 3527

Məsul növbətçi: Y.Əliyev

Narkomaniya ilə mübarizəyə və insan hüquqlarına dair təlim

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fealiyyət göstərən "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin təşkilatlılığı ilə 6 nömrəli məktəb-liseyde təlimçilər üçün təlim keçirilib. Təlim "Təhsilalanlar arasında narkotik vasitələrin istifadəsi ilə mübarizənin və insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərlilərinin artırılması" mövzusuna həsr olunub. Təlimlər "Məktəblinin dostu" layihəsindən və uşaqlar idman məktəblərindən ümumilikdə 70 əməkdaş çəlb edilib.

Təlimlər sağlam həyat terzi üzrə təbligat kampaniyasının təşkili, təhsil müəssisələrində çalışan pedaqoji heyətin zərərlər və mübarizə barəsində maarifləndirilməsi və biliklərinin artırılması məqsədilə təşkil olunub.

Təlimlər təhsildə psixososial xidmətin təşkili, zərərin azaldılması, insan alveri, yoluxucu xəsteliklər, stressin növləri və aradan qaldırılması, böhranlı vəziyyətlərdə psixoloji reaksiya və ilkin psixoloji yardım, posttravmatik stress pozuntusu, məjşət zorakılığının zamanı ilkin yardım alqoritmələri və digər mövzuları əhatə olunub.

Etabarsız sayılır

Bakı şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2013-cü ildə bitirmiş Əhmədov Elvin Rəfaylı oğluna verilmiş A-271566 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayon Yarimca kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2003-cü ildə bitirmiş Mahmudova Fərqənə Arif qızına verilmiş B-550707 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Şimali Kürbəd Yaxın Şərqi Universiteti tərafından 2016-ci ildə Abbasov Elnur Səfər oğluna verilmiş 33962 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Xoreoqrafiya Məktəbi tərafından 2000-ci ildə Nəcəfzadə Aysel Şamil qızına verilmiş AB-II-054724 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Xil kənd tam orta məktəbin 2001-ci ildə bitirmiş İbadov Şahin Müşəmmət oğluna verilmiş A-554329 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (zəmanki V.I.Lenin adı ADP) tərafından 1989-cu ildə Əsgərov Rəsul Həsən oğluna verilmiş PB-015332 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Yevlax şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Məcidov Kamran Müslüm oğluna verilmiş 074185 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərafından 2014-cü ildə Nəzirzadə Aysel Qurban qızına verilmiş A-046287 nömrəli bakalavr diplomu iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayon Didyav kənd tam orta məktəbin 1998-ci ildə bitirmiş Əliyev Zöhrə Yunis oğluna verilmiş AN-233713 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Səhbiyətli rayon Gömür kənd tam orta məktəbin 1993-cü ildə bitirmiş Şahquliyev Elşad Misir oğluna verilmiş A-049631 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərafından 2015-ci ildə Babanlı Aytac Malik qızına verilmiş tələbə biletli iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Yevlax rayon Qoyunbinəsi kənd tam orta məktəbin 1995-ci ildə bitirmiş Həsənov Teymur

Yusif oğluna verilmiş 000195 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran Dövlət Universiteti tərafından 2015-ci ildə Qasimova Ayten Nağı qızına verilmiş AM-000365 nömrəli magistr diplomu və əlavəsi iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərafından 2009-cu ildə Qasimova Ayten Nağı qızına verilmiş B-164278 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərafından 2009-cu ildə Hüseynov Behruz Pərviz oğluna verilmiş B-148674 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 212 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Həsənov Mahmud Elxan oğluna verilmiş B-675390 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Bağırlı Samir Sabir oğluna verilmiş A-140008 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Beyləqan rayonu Örənqala kənd tam orta məktəbin 1989-cu ildə bitirmiş Musayev Əsgər Rüstəm oğluna verilmiş 637859 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayon Gədəzeyxur kənd tam orta məktəbinin VIII sinfini 1989-cu ildə bitirmiş Nəzərov Fəxri Isa oğluna verilmiş B-539460 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinfini 1990-ci ildə bitirmiş Rəhimov Lətif Yusif oğluna verilmiş 662049 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağstafa rayon Qıraq Kəsəmən kənd tam orta məktəbin 2007-ci ildə bitirmiş Mustafayeva Maya Ceyhun qızına verilmiş B-408028 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağstafa rayon Muğanlı kənd tam orta məktəbin 1979-cu ildə bitirmiş Osmanov Bəkir Osman oğluna verilmiş A-339815 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zəngilan rayon Köçərli kənd tam orta məktəbin 1982-ci ildə bitirmiş Tarverdiyeva Mətanət Müseyib qızına verilmiş AK-689259 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Zövle kənd tam orta məktəbin 1991-ci ildə bitirmiş Litvinenko Denis Nikolayeviçə verilmiş A-769171 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad rayon Qarakazımlı kənd tam orta məktəbin 1993-cü ildə bitirmiş Əliyeva Merzivəyə Kəramət qızına verilmiş 120448 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

S.Pişəvəri adıma 4 nömrəli Fars Təməyllü İnternat Məktəbi 1987-ci ildə bitirmiş Allahverdiyev Yaver Paşa oğluna verilmiş A-313418 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərafından 2006-ci ildə Abdinov Musa Saleh oğluna verilmiş B-074658 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 16 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2001-ci ildə bitirmiş Məmmədova Elmira Aydın qızına verilmiş B-422707 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Tibb Universiteti tərafından 2018-ci ildə Həmidova Anella Müştədiq qızına verilmiş AT-004310 nömrəli diplomi və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağstafa rayon Qırlı kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1999-cu ildə bitirmiş Yusibov Elşən Qinyaz oğluna verilmiş A-369755 nömrəli attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Heydər Əliyev adıma Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi tərafından 2004-cü ildə Əliyev Ramil Süleyman oğluna verilmiş A-147287 nömrəli bakalavr diplому iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Kəlbəcər rayon 88 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2011-ci ildə bitirmiş İsləmzadə Fəridə Vidadi qızına verilmiş A-095969 nömrəli şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər İnteqrasiya təlimli internat tipli gimnaziyanı 19

Rəqabətqabiliyyətli məzunlar

Oruc MUSTAFAYEV

Böyük Britaniyanın “Times Higher Education” (THE) nəşri 2018-ci ildə universitet məzunlarının əmək bazarında rəqabətqabiliyyətliliyinə həsr olmuş növbəti tədqiqatının nəticələrinə açıqlayıb. THE-nin tədqiqatla bağlı arayışında qeyd olunur ki, kolleç və ya universitetə qəbul hələlik sizə arzuladığınız iş və ya kariera perspektivinə zamanet verir. Buna görə də bütün dünyada çox sayıda tələbə ali məktəbi bitirdikdən sonra özüne iş tapa bilmir. Bu, sözsüz ki, kədərli andır. Digər tərəfdən, universitet bitirmeyiniz rəğmən işsiz qalmagınız həm də üzüci haldır. Məlum olur ki, düzgün universitet seçimi, sözsüz ki, işlə təmin olunma şansınızı yüksəldə biler. “Times Higher Education”nın son siyahısı göstərir ki, işəgötürən şirkətlərin gözdündə hansı universitet tələbə hazırlığında on

yaxşı hesab edilir. Sorğuda dünyanın 41 ölkəsindən 250 universitet iştirak edib.

Gözənləndiyi kimi, Birləşmiş Ştatlar əmək bazarına hazırlıqlı məzun yetişdirən 10 ən yaxşı universitet siyahısında dominantlıq təşkil edir. İlk 10-luqdə ABŞ universitetləri 6 mövqə edib. Qalan 4 yeri Böyük Britaniya, Almaniya, Yaponiya və Singapur bürüşüb. Qlobal 10-luqdə Asiyadan cəmi 2 ali məktəb - Yaponiyanın Tokio və Singapurun Milli universitetləri təmsil olunub. Siyahıya ABŞ-in nüfuzlu Harvard Universiteti başçılıq edir. Daha sonra Kaliforniya Texnologiya İnstitutu və Massachusetts

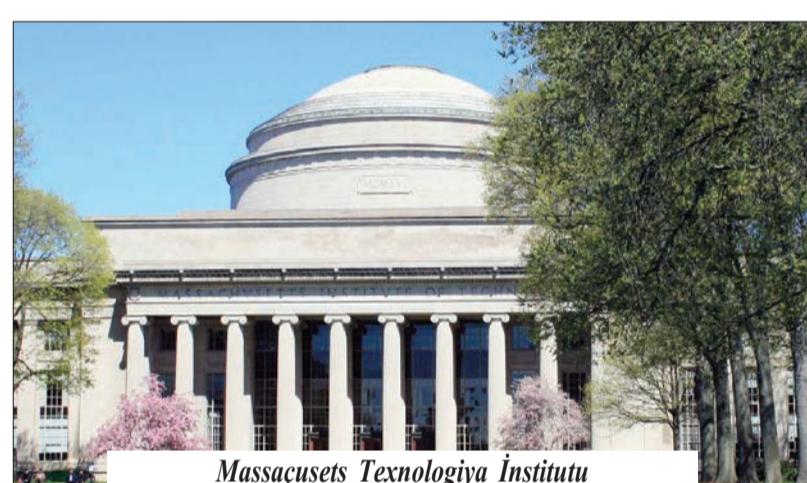
Texnologiya İnstitutu gəlir. Beləliklə, ilk 3 yer ABŞ-a maxsusdur. İlk 5 -likdə Böyük Britaniyanın Kembric (4-cü yer) və ABŞ-in daha bir nüfuzlu ali məktəbi - Stanford Universiteti (5-ci yer) qərarlaşır. M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti sıralamada 126-ci yeri (ötən il 129-cu) tutub. Ali məktəbin mətbuat xidməti MDU-nun reytingdə təmsil olunma faktını keyfiyyətin göstəricisi kimi qiymətləndirir.

Məzunların işdə üzərləmə göstəricisi üzrə reytingdə dünyamın 150 ən yaxşı ali məktəbi yer alb. Siyahı tərtib olunarken dünyamın 22 ölkəsindən olan işəgötürənlərin fikirləri əsas

götürülüb. Cari ilin mayından sentyabrqa qədər işçi heyətinin cəlb olunması üzrə iri şirkətlərin təxminən 7 min meneceri arasında onlayn-sorgu keçirilib. Rəyi sorulanlar məzunların işlə təmin olunması nöqtəyi-nəzərindən ən mövəffeqiyətli əməkdaşlar buraxan ali məktəblərin adlarını çəkiblər. Respondentlər öz ölkələrindən olan universitetlər üçün səs verə bilməyiblər. Daha ətraflı www.timeshighereducation.com/student/best-universities/best-universities-graduate-jobs-global-university-employability-ranking sohifəsindən tanış olmaq olar.

Düzgün universitet seçimi işlə təmin olunma şansınızı yüksəldə bilər

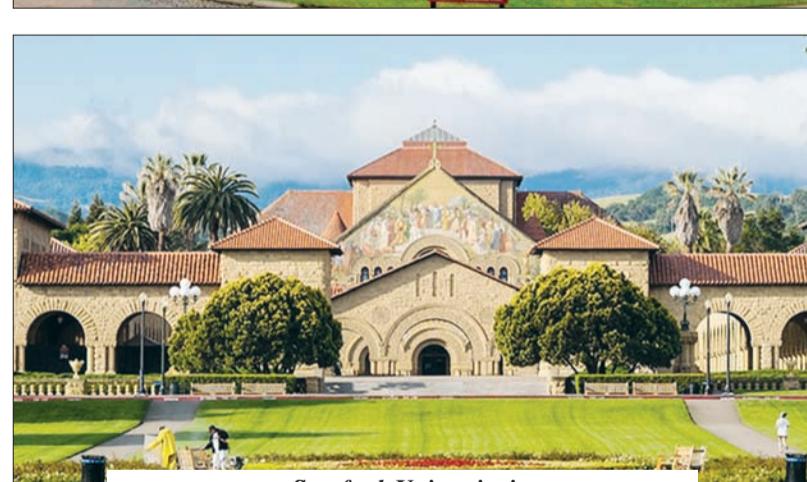
Reyting	Ali məktəbin adı	Ölək	Topladığı bal	Dünya reytingində yeri
1	Harvard University	ABŞ	2,243	6
2	California Institute of Technology	ABŞ	2,100	5
3	Massachusetts Institute of Technology	ABŞ	1,791	4
4	University of Cambridge	Böyük Britaniya	1,706	2
5	Stanford University	ABŞ	1,664	3
6	Technical University of Munich	Almaniya	1,443	44
7	Princeton University	ABŞ	1,402	7
8	Yale University	ABŞ	1,354	8
9	The University of Tokyo	Yaponiya	1,297	42
10	National University of Singapore	Singapur	1,249	23
11	University of Oxford	Böyük Britaniya	1,225	1
12	ETH Zurich	İsvəçrə	1,202	11
13	University of Toronto	Kanada	1,141	21
14	Columbia University	ABŞ	1,109	16
15	New York University	ABŞ	1,102	27
16	Hong Kong University of Science and Technology	Honkonq	1,058	46
17	Imperial College London	Böyük Britaniya	1,038	9
18	McGill University	Kanada	991	44
19	Peking University	Çin	952	31
20	University of Melbourne	Avstraliya	859	32
21	Johns Hopkins University	ABŞ	855	12
22	University of California, Berkeley	ABŞ	848	15
23	HEC Paris	Fransa	847	əks olunmayıb
24	IE University	Ispaniya	827	əks olunmayıb
25	École Polytechnique Fédérale de Lausanne	İsvəçrə	768	35
26	LMU Munich	Almaniya	751	32
27	Dartmouth College	ABŞ	733	99
28	Indian Institute of Science	Hindistan	726	251–300
29	King's College London	Böyük Britaniya	713	38
30	École Polytechnique	Fransa	697	108
31	Ecole Normale Supérieure Paris (PSL)	Fransa	693	41
32	Tokyo Institute of Technology	Yaponiya	691	251–300
33	Mines ParisTech (PSL)	Fransa	659	41
34	EML YON	Fransa	653	əks olunmayıb
35	University of Manchester	Böyük Britaniya	652	57
36	Shanghai Jiao Tong University	Çin	647	190
37	University of Montreal	Kanada	645	90
38	Heidelberg University	Almaniya	628	47
39	CentraleSupélec	Fransa	626	401–500
40	Duke University	ABŞ	613	18
41	Rice University	ABŞ	606	86
42	University of Chicago	ABŞ	593	10
43	University of Sydney	Avstraliya	589	59
44	Fudan University	Çin	574	105
45	Stockholm University	İsvəçrə	567	153
46	Australian National University	Avstraliya	564	49
47	Brown University	ABŞ	558	53
48	University of Helsinki	Finnlandiya	557	99
49	University of Copenhagen	Danimarka	554	116
50	University of Navarra	Ispaniya	541	251–300

Massachusetts Texnologiya İnstitutu

Kembriq Universiteti

Stanford Universiteti

Münhen Texnik Universiteti

51	Humboldt University of Berlin	Almaniya	525	67
52	Tsinghua University	Çin	524	22
53	Indian Institute of Technology Delhi	Hindistan	523	501–600
54	Brigham Young University	ABŞ	517	əks olunmayıb
55	Delft University of Technology	Niderland	504	58
56	University of British Columbia	Kanada	451	37
57	Ohio State University	ABŞ	445	71
58	Hebrew University of Jerusalem	İsrail	441	201–250
59	Kyoto University	Yaponiya	430	65
60	Monash University	Avstraliya	425	84
61	Carnegie Mellon University	ABŞ	423	24
62	University of California, Los Angeles	ABŞ	407	17
63	University of Hong Kong	Honkonq	405	36
64	Goethe University Frankfurt	Almaniya	398	251–300
65	Cornell University	ABŞ	394	19
66	Bocconi University	İtaliya	392	əks olunmayıb
67	Boston University	ABŞ	385	74
68	Tufts University	ABŞ	368	152
69	University of New South Wales	Avstraliya	366	96
70	Seoul National University	Cənubi Koreya	354	63
71	University of Edinburgh	Böyük Britaniya	346	29
72	KU Leuven	Belçika	343	48
73	Nanyang Technological University, Singapore	Singapur	340	51
74	Frankfurt School of Finance & Management	Almaniya	336	əks olunmayıb
75	University of Zurich	İsvəçrə	334	90
76	UCL	Böyük Britaniya	323	14
77	Korea Advanced Institute of Science and Technology (KAIST)	Cənubi Koreya	314	102
78	McMaster University	Kanada	312	77
79	Technical University of Berlin	Almaniya	311	131
80	University of Bristol	Böyük Britaniya	309	78
81	Technion Israel Institute of Technology	İsrail	299	301–350
82	Lund University	İsvəçrə	298	98
83	London School of Economics and Political Science	Böyük Britaniya	297	26
84	ESSEC Business School	Fransa	293	əks olunmayıb
85	Karlsruhe Institute of Technology	Almaniya	287	135
86	KTH Royal Institute of Technology	İsvəçrə	282	187
87	Erasmus University Rotterdam	Niderland	281	70
88	Chinese University of Hong Kong	Honkonq	278	55
89	Sorbonne University (Faculty of Science and Engineering)	Fransa	277	73
90	University of São Paulo	Braziliya	274	251–300
91	University of Lausanne	İsvəçrə	273	176
92	Hanyang University	Cənubi Koreya	272	351–400
93	Georgia Institute of Technology	ABŞ	271	34
94	Georgetown University	ABŞ	269	109
95	Leiden University	Niderland	268	68
96	Utrecht University	Niderland	96	74
97	EDHEC Business School	Fransa	263	əks olunmayıb
98	Monterrey Institute of Technology and Higher Education	Meksika	260	601–800
99	Karolinska Institute	İsvəçrə	254	40
100	RWTH Aachen University	Almaniya	253	87